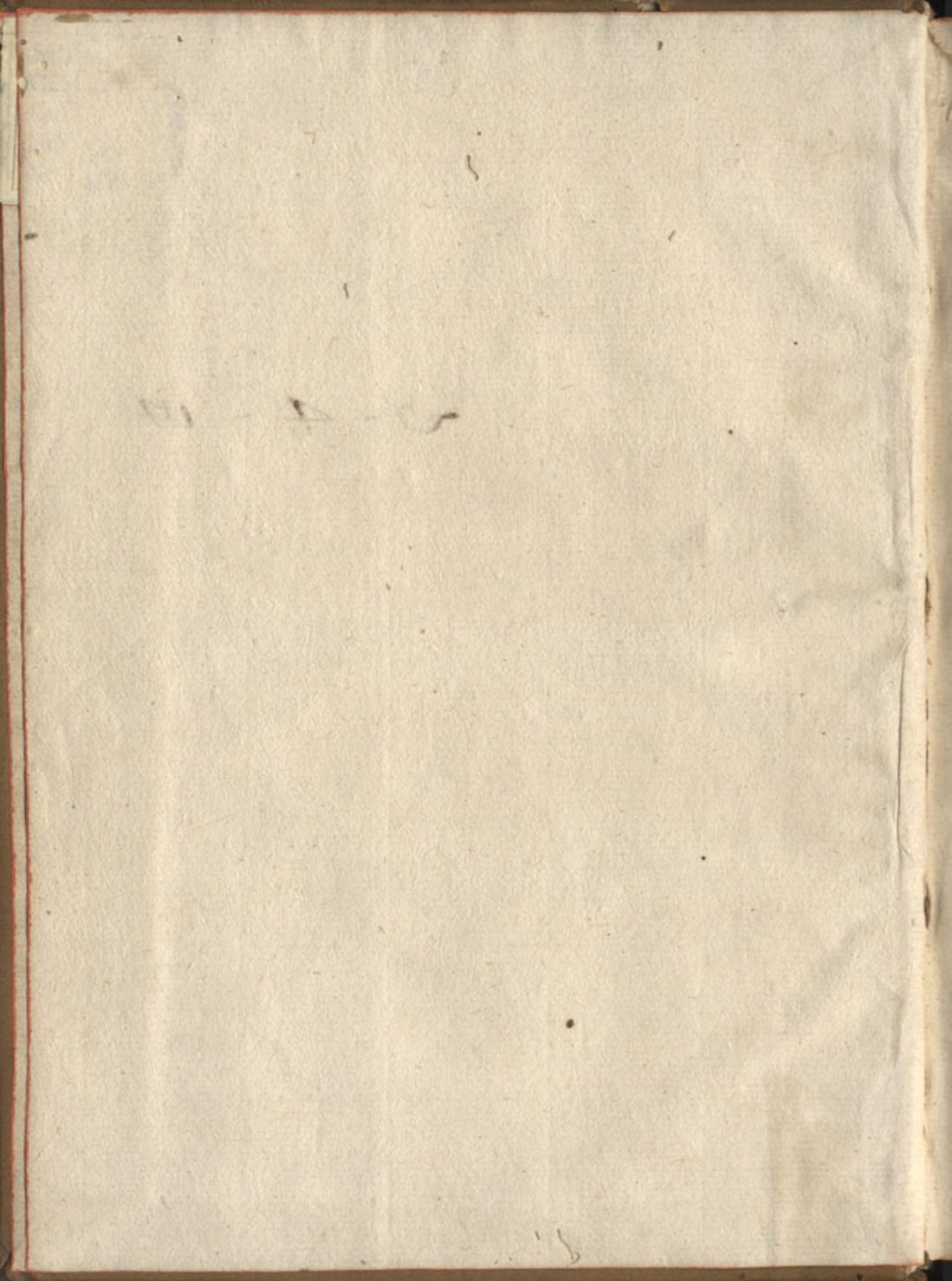

Sala R
Gab.
Est.
Tab. 12
N.º 22

R
12
22

v-4-17

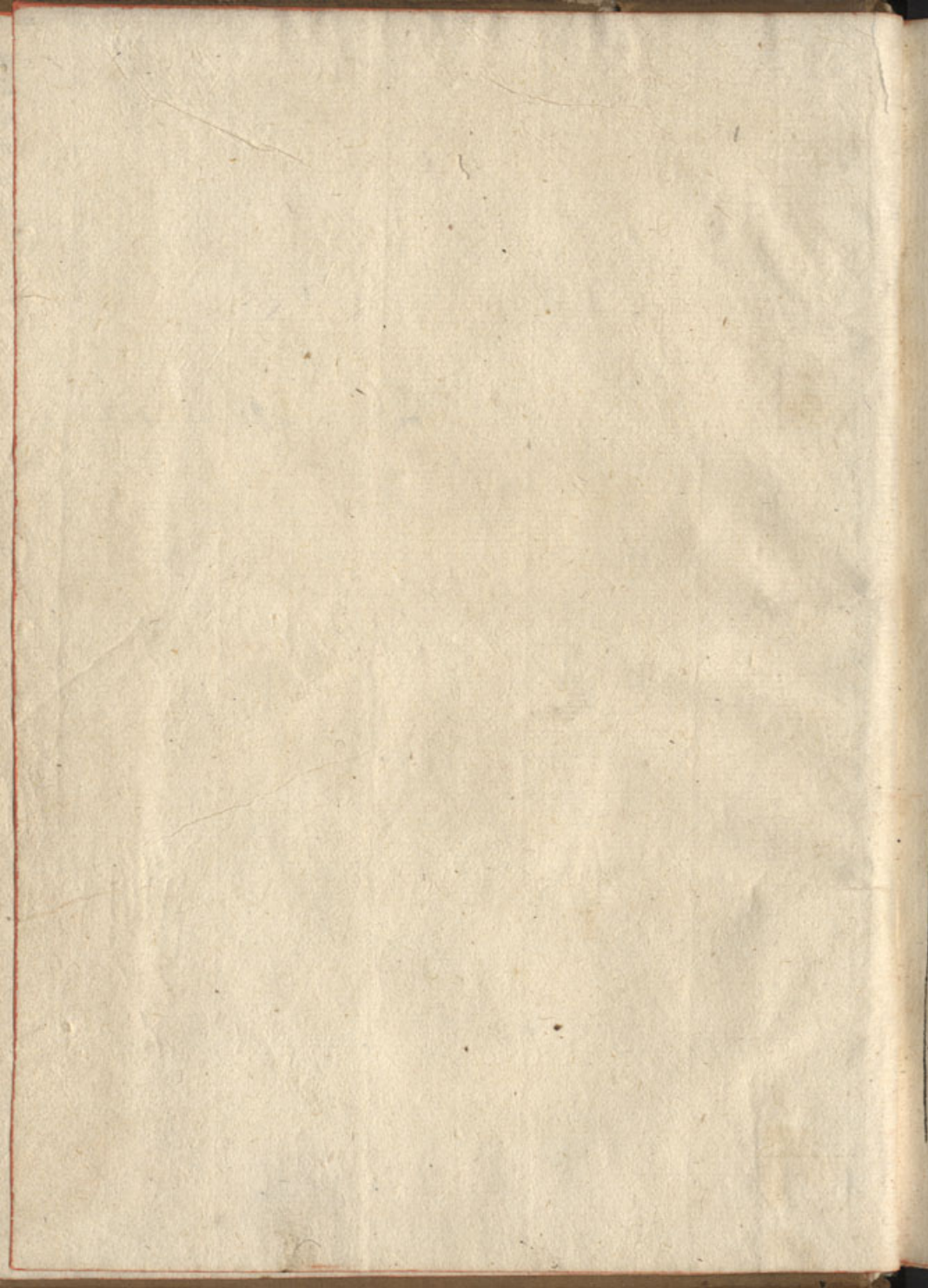
PHILIPPO HISPANIARVM. III.

MAXIME POTENTISSIMO. DEI

PORTVCAIIIV. III. ORIENTIS.

ATQ. OCCIDENTIS. ORBIS.

PHILIPPO HISPANIARVM. IIII.

REGI POTENTISSIMO. &c.

PORTVGALLIÆ. III. ORIENTIS,

ATQ. OCCIDENTIS ORBIS

ПРИКАЗЪ МИНИСТЕРСТВА ВЪНН. ДѢЛЪ

ПОСЛАНИЕ КЪ ПРАВИТЕЛЬСТВУ

ОБЪЯВЛЕНІЕ

ВЪ МОСКВѢ 1914 ГОДА

RELECTIO
THEOLOGICA,
DE SACERDOTIO CHRISTI
Domini, & vtroq; eius Regno.

CVM COMMENTARIO
in Orationem Hieremiæ.

AVCTORE

P.F. EMMANUELE DE LA CERDA
*Lusitano Ulixbonensi Doctore Theologo in Conim-
bricensi Academia Durandi Cathedra profes-
sore, & Eremitarum Sancti Augustini
Lusitana Prouincia
Visitatore.*

CONIMBRICÆ,
Cum facultate Inquisitorum, & Ordinarij.
EX OFFICINA NICOLAI CARVALHO
Vniuersitatis Typographi. Anno
M. DC. XXV.

REVISTO

THEOLOGICA

DE SACERDOTIO CHRISTI

Dominici & vniuersi eius Regni

CVM COMMENTARIO

in Canonem Historicis

Auctoris

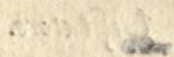
FRANCISCVS DE M. S. S. S.

FRANCISCVS DE M. S. S. S.

FRANCISCVS DE M. S. S. S.

FRANCISCVS DE M. S. S. S.

FRANCISCVS DE M. S. S. S.

CONVINCIT

Consuetudinem sapientiam & Ordinem

De Civitate Nicolai CARVALLO

Typographi in Anno

M. DC. XXV.

Approbationes.

EX mandato illustrissimi D. D. Ferdinandi Martins Mascarenhas olim Episcopi Algarbiorum Inquisitoris maximi, prævidi commentarios de Sacerdotio Christi, & de utroq; illius Regno, itemq; Orationem Hieremiæ, religiosissimi, ac sapientissimi Doctoris Fratris Emmanuelis de la Cerda Ordinis Eremitarum Sancti Augustini in Conimbricensi Academia Sacræ Theologiæ professoris; nihil repugnans fidei, aut bonis moribus in illis inueni, imò potius mihi videtur opus mira eruditione Patrum, ac Doctorum, summa cum studij, & ingenij flore decoratum. Et sic ut imprimatur dignissimum intelligo, & omnibus vtilissimum. Datum Conimbricæ in hoc nostro Collegio Diui Antonij. 17. die Octobris. Anni 1624.

Fr. Rodericus à Conceptione.

EX mandato illustrissimi D. D. Ferdinandi Martins Mascarenhas olim Episcopi Algarbiorum, nunc vero Inquisitoris maximi, prævidi Cōmentarios de Sacerdotio Christi, & de utroq; illius regno, itemq; orationem Hieremiæ religiosissimi ac sapientissimi Doctoris Fr. Emmanuelis de Lacerda in Conimbricensi Academia sacra Theologia professoris: nihil in eis inueni repugnans fidei aut bonis moribus, imò mihi videntur opus stylo nobilissimum, & mira eruditione Patrum ac Doctorum præstantissimum, ac proinde omnibus vtilissimum & dignissimū ut imprimatur. In Collegio Conimbricensi Societatis Iesu. 2. die Octobris. Anno 1624.

Miguel Tinoco.

Licentia.

Iuxta approbationes superiores ex nostra commissione
prestas excudatur.

Episcop Inquisit. Gener.

EX commissione admodum R. P. Prouincialis F.
Georgij de Sande perlegi hanc de Christi D. sa-
cerdotio, & vtroq; eius Regno relectionem, cum Cō-
mentario in Orationem Hieremiæ, cuius vtriusq; ope-
ris Auctor est præceptor meus R. P. Magister Fr. Em-
manuel de la Cerda, est vtrunq; opus adeo illustre, &
ita Auctoris sui sapit genium, atq; ingenium, vt vtraq;
Theologia, & speculatrix, & politiuā illum sibi exigat
iure suo patronum, & nos in vtraq; illum spectare pos-
simus æqualem, quare dignissimum censeo, quod ex-
cudatur in communem Academiæ gloriam, & per le-
gentium vtilitatem. Conimbr. in Collegio S. Mariæ
de Gratia. 20. die Aprilis, 1624.

Fr. Ioannes de Beja.

Frater Georgius de Sande Prior Prouincialis Ordinis
Eremitarum S. P. N. Augustini in his Lusitania Re-
gnis facultatem facimus R. P. Magistro Fr. Emmanueli
de la Cerda Doctori Theologo Conimbricensis Academia
publico professori, vt Relectionē de Sacerdotio Christi D.
& vtroq; eius Regno, & dominio, itemq; cōmentarium in
Orationem Hieremiæ possit prælo cōmittere, & in lucem
pro communi vtilitate edere, sicut enim accepimus per R.
P. F. Ioannem de Beja sacra Theologia quondam profes-
sorem, & nunc sanctæ Inquisitionis Deputatum, cui vtri-
usq; operis examen commisimus: est vtrunq; opus suo Au-

ctore

Licentia.

*Etore dignum, & cunctis, tum Theologia professoribus,
tum sacri Verbi concionatoribus satis utile. Dat. Vlyssip-
pone in Conuentu sancte Maria de Gratia. Officij nostri
sigillo, & subscriptione munitum 16. Martij anno 1624.
Fr. Georgius de Sande Prouincialis.*

Que se possa imprimir este liuro, visto as
licenças do Sancto Officio, & Ordina-
rio que offerece, & depois de impresso torne
pera setaxar, & sem isso não correra, a 24. de
Decembro de 1624.

Moniz.

D. de Mello.

Concorda com o original. Em S. Antonio
da Pedreira, aos 19. de Decembro de
1624.

Fr. Rodrigo da Conceição.

Errata sic corrige, Pag. paginam. l. lineam monstrat.

Pag. 68. C. l. 25. *Cæno*, lege *Cæna*.

Pag. 69. B. l. 18. *abyciant*, obijciant.

Pag. 72. A. l. 1. *ex*, est.

Pag. 110. B. l. 14. 60 49.

Pag. 113. C. l. 25. *communicatum*, communicatam.

Pag. 122. C. l. 26. *cumمني*, communi.

Pag. 128. B. l. 4. *Natbam*, Nathan.

Pag. 139. B. l. 28. *dignitate*, hæreditate.

Pag. 141. B. l. 15. *iudicando*, iudicandi.

Pag. 145. A. l. 6. *sue*, sine.

Pag. 146. B. l. 11. *pramitteret*, permitteret.

¶ Præter hæc in titulis à Cap. III. vsq; ad XIII. lege sicut
habetur in Summario. pag. 4.

Et quæ in Commentario in Hieremiam acciderunt,
facile sine indice corrigi possunt.

PHILIPPO
HISPANIARVM III.
PORTVGALLIÆ III.

Orientis, atq; Occidentis Orbis Regi
potentissimo, in supremo Con-
scientiæ, atq; Ordinum mili-
tarium Senatu, salutem
& æternam foeli-
citatem.

*U. M. se Deus olim Abra-
hami protectorem ostenderet,
attestante Moysse. Genes. 15.
inaeq; illius mercedem locu-
pletandam felicissimo euentu*

Genes. 15.

*

polliceretur,

polliceretur, clypeum se Abrahami, & scutum futurum praeiudicavit, sic enim ubi nostra Vulgata legit (Ego protector tuus sum) legunt Hebraei: Ego clypeus tuus sum. Et Pagninus: Ego ero scutum tibi. Chaldaeus vero: Verbum meum erit fortitudo tua. Ut enim caput tegit, atq; pectus scutum, sic & qui alterum protegit, & clypeum se gerit illius, & scutum, quod dum tangant hostilia tela illaeso pectore fracta retro currant. Dum iam nostra Academia, Rex potentissime, exuta barbarie, quasi è tenebris videlicet felicissimi Regis Ioannis III. manu consurgeret, Palladio fulgens apparatus, bellicisq; instructa machinis, nec clypeum satrico inscriptum sanguine, nec Aegidis scutum, sed fortem Lusitanorum Regum manum sibi pro cristata galea, & pro scuto in protectionem adscivit, quae praeter ceteris Orbis Academijs decorata exuvis crevit, adolevit, effloruit, & fructus praecoces, & praestantissimos non dico iam intra unius Comimbricensis vrbis, ne dum inter angustos Regni Lusitania fines, sed in Orbis totius late diffusos terminos, maxima cum Lusitanorum gloria, & non sine exterarum gentium invidia

protelavit.

protelauit. Testatur planè Academia nostra glori-
am clariorem luce Sol ipse lucis genitor, siue nobis-
cum occidat, siue apud Antipodas oriatur, ad quos
quinis Christi trophæis insignita Lusitani imperij
vexilla, & concionatorum vocibus elata, & Lusitani
sanguinis splendore purpurata detulit, inter quos ex-
tulit, & à quibus impia Dæmonum delubra nefa-
riosq; ritus non minus felici sorte, quam potenti bra-
chio relegauit, nec ignes metuens bellicos, nec vastos
aquarum fluctus perhorrescens: pro cymba intran-
do potuit esse scutum istud, quale illud alterum, quo
apud Emblematographum se miles ereptum gratula-
tur (cum premeretq; solo, cum premeretq; salo). Testa-
bitur non inuita antiquissima, & inter Hispania
Academias Regina Salmanticensis, quod inter egre-
gios utriusq; iuris proceres ex hac nostra Conimbri-
censi Academia sibi primarios, & vesperarios, utrosq;
tamen primos, cum tamen illa primis adhuc annis
balbusiret, & cum emolumento suo, & cum gloria
nostra reportauit. Prætereo sacra Theologia, imo &
Ecclesia lumina præstantissima Sebastiani Lusita-
norum fatalis Regis iussu pro causis fidei agendis
Tridentum missa, quæ plane, siue perorando eloquen-
tiam spectes, siue differendo argutiam, siue vita san-

Etimonia, & singulari probitate exemplum semper illustre Lusitanum nomen multo illustrius reddiderunt. Quid plura? hoc muneri geris Rex inuictissime, clipeus es, scutumq; Academia nostra, verbum tuum sit fortitudo eius, qua te protectorem veneratur, & suspicit, cumq; non minor sit virtus, quam quarere parta tueri, eadem tibi, quam Reges Lusitani gloria ex prima nostra Academia conditione sub immortalis nomine consecuti sunt, eodem auito maiorum tuorum iure contingit.

Inoleuerat elapsis proximè annis aliquantulum contra veterem Maiorum nostrorum consuetudinem qualiscunq; aut temporum, aut hominum in curia ut praelectiones siue Theologicas, siue Pontificias, aut Civiles semel iam in Gymnasijs traditas iterum publice Academico more ad decurrentis arena periculum, & criticum arguentium magistrorum vnguem Praeceptores nostri desinerent recensere. Hoc mecum tacite perpendens, volensq; pro viribus, ut haec tam commendata à primis Academia parentibus consuetudo reuiresceret, obuersatus ante oculos tractationem hanc quam de Sacerdotio Christi Domini, & utroq; eius Regno absolueram in eaq; & Sacerdotalem, & Regiam potestatem contemplatus ille ocissimè mentem

subijt inter ceteros Lusitani Regni Senatus, in quo Regia maiestas ita armata fulget, vt nunquam sacerdotali dignitate destituta compareat.

Quem ergo alium Mecanatem adibit paruus iste libellus, & corpore exiguus, at ex obiecto grandis, & Regia protectione dignus, nisi te Rex inuictissime quem in eo supremo Senatu Regia conscientia, atq; Ordinum militarium sibi in protectorem, clipeum, & scutum iure suo vendicat Academia: in quo cum te & militia magistrum, & conscientia examinatore geras, (quod extra Lusitaniam nullibi reperitur) pulchre quidem conscientia trutina, & lanci vibratiles in fidei hostes lanceas coniunxisti: sic militia quondam Tingitensis Praefectum maximum huic quoq; militiae praefecisti, sic & Sacelli tui Decanum, sacerdotalisq; ac militaris dignitatis viros praestantissimos in vnum pro Senatu construendo composuisti, vt siue apud sacram Curiam Legatos Regni, apud Orientis imperium Lusitanum Senatores, & iustitiae vindices, apud hanc eandem nostram Academiam Pontificij iuris, & decretorum interpretes siue in Civilibus causis dirimendis iudices, totum hoc Rex potentissime Senatus iste tuus complectatur. Merito ergo ad te in eo confugit nostra de Sacerdotio Christi,

Et utroq[ue] eius Regno tractatio, te enim clypeo, &
scuto, illis vero coram Catholica Maiestate causam
nostram agentibus parceret amulis nisi parcant illi.
Conimb. è Collegio S. Mariae de Gratta. 4. Iunii,
1623.

Sacram, Casaream, Catholicam Maiestatem,
Deus nobis, & Ecclesiae suae diu seruet, & cum fa-
licissimo Regnorum omnium incremento augeat.

D. F. Emmanuel de la Cerda.

PRO.

CANDIDO

LECTORI.

EN, Candide Lector, & aliud tenue
quidem nostri laboris præludium,
interim dum prælum lōgiori operi
admouetur: nec extra rem veniet,
imo, si fides promissis habenda sit, iure debita
vtraq; præsens tractatio, quasi in nostræ lau-
ræ Conimbricensis ornamētum, cui nullam
addere licuit Theologicam relectionem: me
semel ab eo onere tunc iam leuatum, nunc re-
leua soluto pignore. Relectioni vero de Chri-
sti D. Sacerdotio breuem in Orationem Hie-
remix commentarium intexuimus, non in-
concinne, neq; extra chorum, vt arbitror,
enimvero si euersæ vrbis lachrymæ ante actæ
gloriæ recordatione accrescunt, effluent liben-
tius ad sacerdotij, & legis, quam ad tempora-
lis regiminis Regumq; spoliationem. Imo sa-
cri verbi concionatoribus gratum nos in hoc

vtroq;

RELECTIO
THEOLOGICA
 DE SACERDOTIO

Christi Domini, & vtroq;
 eius Regno.

*Habita in celeberrima Conimbricensi Academia
 per Magistrum F. Emmanuelem de la Cerda
 Eremitam Augustinensem Lusitanum
 Durandi Cathedra in eadem
 Academia profes-
 sorem.*

LIBELLI APLOSIS

NTI QVO, & si ex parte aliqua anti-
 quato, Academia nostræ more qui maio-
 ribus Cathedris (statutorum vox est)
 præficimur, cogimur maiorum nostro-

A rum

rum consuetudini insistentes tractationes nostras, vt
 cunque elucubratas, eas postquam semel fuerint audi-
 toribus traditæ, communi hoc in Lycæo grauissimo
 in vestro omnium confesso iterum enucleandas, &
 expungendas inculcare. Fastum plane extitit, vt de
 supremo Christi Domini Sacerdotio, & vtroque eius
 Regno in orbem terrarum Regia quoque, & Sacerdo-
 talis nostra Theologia, si non incipientis anni auspi-
 cia, sicut erat in votis, ineuntis tamen fælicissimum
 cursum, & retroactæ consuetudinis memoriam tem-
 porum, si non obliuione sepultam, injurijs tamen la-
 befactatam, instaurandam fælicissimo quoq; omine
 polliceretur.

A

B

Vt ergo quæ præ vnus horæ angustijs, & inuida
 fugientis arenæ celeritate nedum tangere licuit, vel
 primis, vt aiunt, prægustare labijs, nunc typis mandata
 accrescant, & in libellum protelentur, operepre-
 tium erit rem totam quasi sub mortuo colore effor-
 mare, vsque dum hinc, & inde, & validis auctorum
 momentis, & validioribus argumentorum telis ve-
 ritas ipsa in vnaquaque quæstione suo agitata ordine
 sub primis iam coloribus ad vitium effigiata exprima-
 tur.

C

Erit ergo præsentis actionis scopus versus ille ex
 Psalm. 109. apud Hebræos 110.

*Vers. 6.
 Psalm. 109.*

*Tu es Sacerdos in æternum,
 Secundum ordinem Melchisedech.*

A

In quo

A In quo Psal. David fatidico spiritu Christum Dominum prænuntiat Regem, Sacerdotem, ac Indicem; sicq; ad Patris dexteram collocandum. Iuxta cuius vaticinijsensum in tres libros nostram hanc disputationem volumus esse distributam, ita vt primus de Christi Domini Sacerdotio agat, secundus circa spirituale ipsius Regnum, tertius tandem circa temporale ipsius dominium, siquod in orbem terrarum habuit, versetur, & in vnoquoque suis distincta capitibus singula dubia pro meritis examinata tradentur. Illud vero **B** animaduersum volumus neque nostri genij esse, neque præsentis instituti, verbosam intexere orationem, aut argumentorum congeriem ex aliorum scriptis translata inculcare, sed quæ opportuniore videbuntur Eaconice adducere, & potius rationum viribus, quam verbis roborare, quod Deus annuat, & pro votis secundet.

C LIBER PRIMVS
DE SACERDOTIO
Christi Domini.

V cuncta, quæ in vnoquoque libro explananda sunt, statim primo in limine ante oculos habeantur, sic etiam in sequentibus disponentur.

S U M M A R I U M.

Quid Sacerdotium sit, & unde dictum.

In omni lege semper sacerdotium, & sacerdotes ex-
stitisse. cap. 1.

Melchisedech verum ac purum hominem fuisse.
cap. 2.

De Regno ipsius. cap. 4.

De Sacerdotio ipsius. cap. 5.

Sacrificasse in pane, & vino. cap. 6.

Christum Dominum vere ac proprie fuisse Sacer-
dotem. cap. 7.

Sacrificium Deo Patri in ara crucis obtulisse.
cap. 8.

Quid de passionibus martyrum dicendum sit.
cap. 9.

Christum Dominum in nocte Coena sacrificasse.
cap. 10.

Secundum quam naturam Christus Dominus di-
catur verus Sacerdos. cap. 11.

De effectibus Sacerdotij Christi Domini. cap. 12.

Confertur Sacerdotium Christi Domini cum Sa-
cerdotio Levitico, & Melchisedechiano.
cap. 13.

A

CAP. I.

Quid Sacerdotium sit, & unde dictum?

SACERDOS à Græca etymologia idem est, atq; sacra faciens, siue sacrificans, aut sacra dans, vt inquit D. Tho. 3. p. q. 22. art. 1. in corp. Et videtur probata Trident. ell. 22. cap. 1. agens specialiter de Sacerdotio Christi Domini, & Apostolorum, vt infra videbimus: Græca autem vox est *ιερεια* indeq; *ιερατης* dicitur qui est Deo consecratus, qualis Sacerdos est, & ab eadem voce auctore apud Budæum Aristotele *ιερατορμα* Sacerdotium dicitur, imo & *uisitima*, hostia atq; aus *ιερειον* dicta est. Aliter, & non inconcinne Latina nominis deductio fieri potest, ita vt Sacerdos dicatur, qui sacra dote est insignitus, indeq; habeat quod sit Deo consecratus.

C

Vnde iam ex priori nominis, & sacerdotij ratione nonnulla Sacerdotis munera à recentioribus recensentur, quæ ex diuinis litteris collecta ad septem reducuntur. Primum est orare non modo pro se, sed pro populo, ex quo proculdubio Sacerdos habet, quod sit mediator inter Deum, & hominem. Constat Leuit. 9. vbi sic Moyses loquutus est ad Aaron: *Accede ad altare, & immola pro peccato tuo: offer holocaustum, & deprecare pro te, & pro populo, cumq; macraueris hostiam populi, ora pro eis sicut precepit Dominus.* Idemq; passim in eodem cap. & cap. 16. inter alia multa: *Et postquam*

§. 1.
Sacerdoti
quid sit.
D. Thom.
3. p. q. 22:
Trident.

§. 2.
Sacerdotis
munera
quæ ex diuinis
litteris.

Leuit. 9.
v. 7.

Leuit. 16.
v. 24.

A

Exod. 29.

Leuit. 11.

Num. 4.

Matth. 8.

Leuit. 14.

9. 3.

2. Sacerdotis munus.

Hebr. 5.

Leuit. 9.

egressus obtulerit holocaustum suum, ac plebis, rogabit tam pro se, quam pro populo. Sicq; ubicunq; aut delicti venia, aut maculae emundatio assequenda est, id muneris Sacerdoti ex lege demadatur. Quod etiam Christus Dominus facto suo obseruatum voluit, vt notauit Thomas Beauxamis Carmelitanus in sua Harmonia Euangelica ad cap. 8. Matthæi, dum Christus Dominus sanatum leprosum ad Sacerdotem remisit, non solum quia Leuit. 14. cautum erat, ne leprosus de sua lepra discerneret, sed Sacerdotis iudicio commissus illius sententiam sustineret, verum etiam ne eum dicerent rapuisse gloriam Sacerdotum, opus quidem impleuit ipse, probationem vero permisit illis, quibus etiam de signis suis tribuit iudicandi potestatem, ac si diceret; tam procul sum, vt vel Moyse videar, vel Sacerdotibus repugnare, vt eos, quos ipse curauit, ad iudicium eorum remittam. Vnde qui ex fidelium oblationibus viuimus, quas illi pro suis peccatis obtulerunt, ex mente D. Gregorij, si comedimus, & tacemus, eorum proculdubio peccata manducamus.

Debet secundo Sacerdos offerre sacra Deo. Sic D. Pau. ad Hebr. c. 5. cum precedenti capite Christum Dominum Pontificem nostrum magnam ac supremam inculcasset, mediatorque nostrum apud Deum, quasi id ex Pontificis munere ostendens inquit. *Omnis namq; Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona, & sacrificia pro peccatis.* Sic Leuit. 9. dixerat Moyses Aarone: *Accede ad Altare, & immola pro peccato tuo.* Sive vt legit paraphrastes Chaldaeus. *Fac sacrificium, offer holocaustum, & deprecare*

B

C

pro

A pro te & pro populo, cumq; mactaueris hostias populi ora pro eo, sicut praecepit Dominus. Quibus verbis continetur vtrumq; signatum Sacerdotis munus, nimirum & offerre sacra, & orare tam pro se, quam pro populo, sicq; eodem capite factum legitur, & 29. & 30. Exod. idem traditur. Egregie huius conditionis dignitatem notauit P. August. lib. de Singularitate Clericorum, dicens, & expendens, quantæ ut dignitatis diuinis insistere sacramentis, ne scilicet sacrificia ipsa, quibus exhibet officia seruitutis, Deum ipsum offendant, si ipsi, qui sacrificia offerunt, desides & ignaui habeantur: circa quod vide Guillelmū Parisien. in tract. de penitētia, c. 12. vbi ostendit Sacerdotis curā, & officium ad instar esse medicaris, quod loco citato late prosequitur.

Exod. 29.
& 30.
P. August.

B Tertio ad Sacerdotem pertinet esse doctorem populi, non quidem vanæ, sed veræ ac solidæ doctrinæ, vnde per Haggæum, cap. 2. dicitur. *Interroga Sacerdotes legem: quod est Doctoris officium; & idem apud Malachiam, cap. 2. habetur, dum Dominus præcipit legis interpretationem requiri à Sacerdotibus; Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirunt de ore eius.* Et Ezechielis 44. dicitur. *Et populum meum docebunt, quid sit inter sanctum & pollutum; mundum, & immundum ostendent eis.* Locum vero Haggæi explicans D Hieronymus apposite, inquit, *Considera Sacerdotum esse officium de lege interrogatos respondere: si Sacerdos est, sciat legem Dei: si ignorat legem Domini, ipse se arguit non esse Sacerdotem Domini: Sacerdotis enim est scire legem, & ad interrogationem respondere de lege.* Hæc D. Hieronymus.

Guillelm.
Parisiens.
§. 4.

Ezech. 44.

D. Hiero.

s. 5.

Deut. 20.

Exod. 17.

D. Chryso.
in cap. 25.
Matthæi.Nicolaus
de Lyra.Procopius
Isai. 9.

Quartum Sacerdotis munus est esse ducem populi Dei, ut illum firmet ac roboret contra hostes Dei, eosque ad dimicandum contra inimicum munit, & suadeat, sicut Deuter. 20. dicitur: *Si exieris ad bellum contra hostes tuos, & videris equitatus, & currus, & maiorem, quam tu habeas, aduersarij exercitus multitudinem, non timebis eos, quia Dominus Deus tuus tecum est.* Post hæc verba statim Sacerdotis curæ demandatur, ut loquatur animose ad populum, stans ante aciem, promittensque ex parte Dei non defuturum contra hostes supernum auxilium. Exemplum non absre desumi potest ex 17. Exod. in Moysæ duce populi Israelitici, cuius manibus eleuatis vincebat Israel, sin autem paululum remisisset superabat Amalech; vnde merito D. Chryostomus Sacerdoti de aliorum bonis operibus aureolam concedit, sicut & de proprijs lauream. Interlinealis vero loco supra citato de Sacerdote inquit, *Firmus interritusque, debet confortari in spirituali bello, primus bellaturus pro se, & pro alijs:* & Lyranus hoc ad Sacerdotes spectare docet, qui debent stare animose ante aciem, & populū firmum bonis exhortationibus reddere ad decertandum pro iustitia; Dominus enim est qui docet manus iusti ad præliū, & digitos eius ad bellū: vnde Procopius explicās verba illa cap. 9. Isaia: *Longæus, & honorabilis ipse est caput,* vbi Vatablus legit, senex & autoritate suspiciendus, is est caput, seu honorabilis cultu, ut legit Pagninus; pro capite, siue principio, ut vertunt Septuaginta, legit ille Sacerdotem, quasi Sacerdos sit caput, principium, & dux aliorum.

A

B

C

A Quintum officium Sacerdotis parum á precedenti
 dissimile, est ducere dirigereq; populum ad finem de-
 stinatum. Vnde dux Hebraicé dicitur qui alijs viam
 móstrat *tipsar per tbet*, (hæc est apud nos penuria He-
 bræorum caracterum, de quo iam conquesti sumus in
 nostra laurea Conimbricensi, quod cogamur Hebræas
 voces Latine tantum, non sine detrimento reddere.)
 Sic Psalmo 103. dicitur: *Herodij domus dux est eorum*,
 id est, aliarum auicularum, quas Hérodus á maioribus
 rapacibusq; auibus defendit, & Exod. 13. Vt Dominus
B ostédatur dux populi sui: dicitur de eo, *Dominus autem
 precedebat eos ad ostendendâ viam, per diem in columna
 nubis, per noctem in columna ignis, vt dux esset itineris
 utroq; tempore.* Ad Sacerdotes autem dixit Iosue, cap. 3.
*Tollite Arcam faderis, & precedite populum, seu transite
 ante populum, vt legit Pagninus, qui iussa complentes
 tulerunt, & ambulauerunt ante eos.* Dum etiam Israeli-
 tæ transirent Iordanem, Sacerdotes precedebant po-
 pulum, diuidentes Iordanem. Grandis plane hæc dig-
 nitas sacerdotum est, ducere castra Dei, sed (vt inquit
D. Hieronymus:) *grandis ruina si peccant, latamur ad
 ascensum, sed timemus ad lapsum: non est tanti gau-
 dij excelsa tenuisse, quanti maroris de sublimioribus
 corraisse; nec enim solum pro nostris delictis redde-
 mus rationem, sed pro omnium quorum abutimur do-
 nis, & nequaquam sumus de eorum salute solliciti.* Nec
 solum apud sanctos Patres, sed etiam apud profanos
 authores ducis officium accurata indiget sollicitudine,
 comparaturq; æconomio apud Xenofontem. 3. com.
C Sextum officium Sacerdotis est iudicare. Sic Deut.

s. 6.

Exod. 13.

Iosue.

Ezechiel.
lib. 7.

s. 7.

Deut. 17.

17. dicitur. *Si difficile, & ambiguum iudicium apud te esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & iudicium intra portas tuas videris varium, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesq; ad Sacerdotes Leuitici generis, & ad iudicem, qui fuerit illo tempore, & quares ab eis: qui indicabunt tibi iudicij veritatem, vnde facies quacunq; dixerint tibi, & docebunt te iuxta legem Domini, & sequeris sententiam eorum, & non declinabis ad dexteram, neq; ad sinistram.* Dicitur vero, *ad iudicem, qui fuerit illo tempore, id est, ad Pontificem, qui tunc exercuerit officium.* Lyran. hoc loco distincta reputat officia Sacerdotis, & iudicis,

1. Reg. 4.

quantquam in vna, & eadem persona concurrere possint, vt in Heli. 1. Reg. 4. *Verum in spiritualibus iudices ipsi Sacerdotes constituti sunt;* nam ad eos dicitur Ezechiel 44. *Et cum fuerit controuersia stabunt in iudicij meis, & indicabunt:* agitur vero ibi de iudicando inter mundum & immundum, pollutum & sanctum, sicq; Glossa ordinaria ad citatum locum Deut. habet.

Glossa.

Sacerdotes Ecclesia Dei constituit, vt iudicia Ecclesiastica secundum potestatem sibi à Deo datam reuerenter agant, & iuste discernant, non ad libitum suum, sed secundum legis decretum, ne suspiciendo personam mutetur sententia; supra Cathedram enim Moyse federunt Scribæ & Pharisei, de quibus Christus Dominus Matthæi

Matth. 23.

23. inquit. *Omnia quacunq; dixerint vobis seruate & facite, opera autem illorum nolite facere.* Quo circa recte

Iansen.

Iansen. in sua Concordia, ad citatum locum Matthæi, cap. 70. notauit, quod licet huiusmodi Scribæ & Phari-

A
 tati Sacerdotes essent, & Leuitæ, ad quos legem Dei & iudicia proferre pertinebat, è consulto tamen Christus Dominus eos non sacerdotes, sed Scribas, & Pharisæos nominauit, id enim semper dignitatis Sacerdotio præstitit, vt sub hoc nomine nulquam illos incusarit. Audi ergo Chrysoftom. in citatum locum Matthæi. *Videte ergo quo modo sedeat super Cathedram, quia Cathedra non facit Sacerdotem, sed Sacerdos Cathedram, non hominem sanctificat locus, sed homo locum: qui bene sederit super Cathedram, honorem accipit ab illa; qui male sederit, iniuriam facit Cathedra: in iudicio enim sedes: si bene vixeris, & docueris, omnium iudex eris, si autem bene docueris & male vixeris, tui solius, nam bene viuendo, & bene docendo, populum instruis quomodo viuere debeat; bene autem docendo, & male viuendo, Deum instruis quomodo debeat te condemnare.* Hæc Chrysoftomus, quæ verba sunt animaduersione dignissima.

B
 C

Septimum Sacerdotis officium pastoris est, curam scilicet de grege sibi cõmissio habere, sollicitèq; de ouibus agere, inuigilare, & si opus fuerit, sicut docuit Christus Dominus, animam pro ouibus ponere: de quo Sacerdotis munere videatur Hugo de Claustro Animæ. lib. 2. & D. Greg. lib. 2. Epistolarum ex registro cap. 24. in princip. & lib. 11. Expositionis Moralis in Iob. cap. 9. in princ. vbi explicans illa verba, cap. 22. *Ducit Sacerdotes inglorios;* refert illa verba Pauli. 1. ad Thesalon. 2. *Quæ enim est nostra spes, aut gaudium, aut corona gloria? nonne vos ante Dominum?* dicens, *sed cum Sacerdotes vitam discipulorum negli-*

Sacerdotii
 dignitas ex
 facto Christi
 Dñi.

D. Chryso.

§. 8.

1. ad Thes. 2

gunt,

gunt, & nullum de eorum profectibus ante Dominum fructum ferunt, quid aliud quam inglorij dicuntur, quia ante districtum iudicem gloriam tunc non inueniunt, quam modo in subditorum suorum moribus predicationis studio non exquirunt. His consonant quæ glossa in cap. 17. Prouerb. Non enim tu semper pascendi dominicas oues potestatem habebis, sed aeternam percipies coronam si suo tempore bene paueris.

Prouer. 17.

D. Thom.
P. August.

Sacerdos
mediator
inter Deū,
& homines

Ragusa.

P. August.

Hæc sunt Sacerdotis officia, quæ bene recentiores ad duo potissimum referunt, orare nimirum, & sacrificare, quod D. Thom. citata q. 22. probat ex sententia & ratione P. Augustini, 10. de Ciuitate Dei. cap. 20. Quoniam ea per se constituunt Sacerdotem, quibus ipse constituitur medius, siue mediator inter Deum, & homines; vnde sub eodem titulo agitur promiscue, & de Christo Domino Sacerdote, & de eodem mediatore: atqui solum orando, & sacrificando constituitur Sacerdos mediator inter Deum, & hominem: ergo per hæc duo per se, & propriè constituitur in officio Sacerdotis. Ad hæc vero cætera facile reducuntur: imo vero, vt bene aduertit Iosephus Ragusa ad citatum locum D. Tho. disput. 19. propriissimum officium Sacerdotis est sacrificare: sicq; P. Augustinus de Christo Domino sacrificante dixit: *Es per hoc Sacerdos est*: per hoc enim munus Sacerdos constituitur mediator inter Deum, & homines: oratio enim, si fiat distincta à sacrificio, potius est annexa sacerdotio, quam illud in suo esse constituens: at vero illi coniuncta adhuc non ita efficax ad impetrandum censetur, sicut sacrificium: tam vero per orationem, quam per sacrificium Sacer-

A dos mediator est inter deum & homines, & sic sacrificando, atq; orando sacerdotalem proculdubio munus exequitur. Vnde recte Guillelmus Parisiensis, in Tractatu de Sacramento Ordinis, cap. 5. inquit: *Sacerdos in Altari se gerit ut ministrum, & gestorem alieni negotij, videlicet negotij ipsius Ecclesia, cuius personam, & vicem gerit: & infra: Non prohibemus tamen, quin & suam, & Ecclesia petitionem Deo offerat: licet autem sua non admittatur, Ecclesia tamen petitio rite proposita semper proculdubio exauditur in talibus. Quod confirmari potest ex oratione, qua fiebat supra caprum emissarium in sacrificium pro peccato. Sicut tu eijceris, & longe fis à populo isto, ita fiat de peccatis eorum, vel sicut tu, liber & sanus, & immunis fiat populus iste à peccatis. Eodem modo super vitulum: Sicut tu cremiris, atq; consume- ris, ita consumantur peccata populi istius: Et hoc erat dicere: Imputet Sacerdos capiti capri emissarij peccata populi, ut sicut tu in figura, & significatione super caput tuum portas peccata populi, & exportas longe seorsum ab illo, ita faciat Deus in veritate peccata longe seorsum à populo suo. Et re vera fiebat ita, non quidem ex veritate, quam haberet alteruter hircorum, sed omnipotentissima misericordia Dei.* Hæc Guillelmus Parisiensis.

B

C

Guillelm.
Parisiens.

Efficacia
petitionis
nemine Ec-
clesia ad
Deum
prestata.
Oratio que
fiebat in sa-
crificio pro
peccato.

Præcedentis vero resolutionis doctrinam egregie probavit Tridentinum citata sess. 22. cap. 1. de Christo Domino dicens: *Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans corpus, & sanguinem sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis Apostolis, quos*

s. 9.
Cõc. Trid.

tunc noui testamenti Sacerdotes constituerebat, ut sumeret
 tradidit, & eisde, eorumq; in sacerdotio successoribus ut
 offerrent praecepit per haec verba: Hoc facite in meam co-
 memoracionem, uti semper Catholica Ecclesia intellexit,
 & docuit. Quibus verbis Concilium aperte Sacerdo-
 tem per potestatem ad sacrificandum constitutum de-
 clarauit, tanquam per propriissimum effectum sui sa-
 cerdotij: sicut etiam docuerat D. Paul⁹ ad Hebr. 5. &
 videtur tradere Iustinus Martyr in dialogo cum Tri-
 phone dicens, Deum non accipere sacrificium, nisi de
 manu Sacerdotis; proindeq; P. August. Epist. 49. & 8.
 de Ciuit. Dei cap. vltimo Sacerdotium, & sacrificium
 tanquam duo correlatiua inseparabilia, sicut & in mul-
 tis alijs locis, perpetuo coniungit.

Hebr. 5.
 Iustinus
 Martyr.
 P. August.
 Sacerdotiū
 & sacrifi-
 cium sunt
 correlatiua

CAP. II.

*In lege natura fuisse Sacerdotium,
 & Sacerdotes.*

IS positis, ut ostendamus in lege naturæ
 fuisse sacerdotium, sacerdotisque, qui Deum
 colerent, sacrificiaq; & oblationes ei offe-
 rentes, opus & satis erit ostendere in lege
 naturæ sacrificia extitisse.

Dicendum ergo est in lege naturæ vera, & propria
 sacrificia viguisse, quibus Sacerdotes Dei fidem exte-
 rius protestarentur, supremam ipsius excellentiam re-

cognoscentes,

A cognoscentes, illiq; seruitutem & subiectionem profite-
B tentes. Id vero sic ostenditur, quoniam sacrificium ni-
 hil est aliud, quam sacrum officium, per actionem ex-
 ternam innotescens, qua res aliqua eo ipso Deo offer-
 tur, vt exinde subiectionem & seruitutem erga ipsum
 profiteamur, supremam ipsius maiestatem recognoscen-
 tes, & qua internam mentis deuotionem exhibeamus,
 ipsiq; pro acceptis beneficijs gratias referamus, ipsum
 etiam per eandem actionem placare studentes, ne de
 commissis delictis vindictam sumat. Sed hoc totum ne-
 cessarium fuit in statu naturæ post lapsum: nam Deum
 prædicto modo colere etiam ipsa ratio nobis dictabat,
 & posito peccato similiter satisfaciendum Deo suade-
 bat: ergo necessarius fuit in ea lege sacrificiorum vsus.

C Quod si obijcias cum Soto in 4. dist. 1. q. 2. art. 2.
 & Michaele de Palat. disp. 2. Ergo etiam in statu in-
 nocentiæ sacrificia forent; siquidem etiam in eo statu
 homines supremam dei maiestatem recognoscerent,
 illiq; subiectionem & seruitutem per externa signa ex-
 hiberent, beneficiaq; ab ipso acciperent, pro quibus
 gratias agerent: quod tamen non videtur admitten-
 dum, cum sacrificium sit satisfactorium pro peccato,
 & ex occasione eius, quod tamen in eo statu locum nō
 haberet, cum in eo peccata non essent, immo omnes
 homines eiusdem forent religionis, & id recte cognos-
 cerent, nec indigerent aliquo externo signo, per quod
 coadunati eandem profiteretur religionem, proindeq;
 nec sacrificio.

Respondetur tamen sacrificium non tantum esse ex
 occasione peccati, sed ex ipsa natura & conditione ho-

*Necessitas
 sacrificiorū
 in lege na-
 tura post
 lapsum.*

*§. 3.
 Obijct. So-
 tus. Mich.
 de Palat.*

*§. 4.
 Solutio.*

D. Thom.

Quale Sa-
cerdotium
fovet in
statu inno-
centia.

§. 5.
Dur.
Cano.
D. Tho.

nis: unde ut inquit diuus Thomas. 2. 2. q. 85. sacrificium non est aliquid supra naturam, ipsa enim natura duce & suadente ducuntur homines ad protestandum sub aliquo signo externo, & oblatione, subiectionem & seruitutem deo tanquam supremo domino. Non est tamen negandum, sacerdotium, quod tunc in ea lege foret ratione talis sacrificij, æquiuoce tantum dici posse sacerdotium cum nostro sacerdotio: solum enim tunc Sacerdotes in ea lege instruerent infantes in rebus fidei, & homines ad laudes dei, gratiasq; ipsi agendas, excitarent, non tamen exercerent officium mediatoris inter deum & homines, sicut nunc; nec enim offerrent hostias pro peccatis, sicut modo post lapsum, & in lege scripta obtulerunt.

Aduerte etiam cum durando in 4. dist. 1. q. 2. & Cano in Relectione de Sacramentis, & cum D. Thom. loco supra citato, post lapsum primi parentis semper necessariam fuisse fidem Christi mediatoris, vel explicitam, vel implicitam, quæ fides præsupponebat cognitionem peccati originalis, & necessitatem medicinæ: explicitam quidem in principibus, & capitibus familiarum: implicitam vero in alijs, qui cum suis maioribus eandem fidem signo aliquo externo profiterentur. Quo posito probatur adhuc cõclusio generali quadam ratione. Nã posito peccato, necessario danda erit pro illo medicina: præcipua vero erat satisfactio ad placandum deum per sacrificium Sacerdotis, aliter enim deus præcipuo remedio destitutum relinqueret statum illum. Confirmariq; potest, quoniam gentes omnes nullo alio duce præter naturale lumen semper

A vix sunt sacrificijs, quibus supremum numen colerent, & si contra unitatem Dei multipliciter Deorum sequentes aberrarent. De quo vide Tertul. in Apologetico contra Gentes. cap. 14. à principio ubi elegâter de hoc disserit.

Tertullia

At dices contra hanc resolutionem, neque de hoc constare expresse ex sacra pagina, neque de determinato aliquo ritu, aut cæremonia, qua Sacerdotes in lege naturæ vterentur, quod tamen non ita absconditum maneret si in lege naturæ, & Sacerdotium, & Sacerdotes extitissent.

§. 6.
Obiectio
duplex.

B Ad primum tamen dicendum est constare ex diuinis litteris, & Sacerdotium & sacrificia extitisse. Nam Genes. 4. Cain & Abel sacrificia Deo obtulerunt, ex quibus (vt aduersus Iudæos. cap. 5. notauit Tertul.) diuersorum populorum sacrificia iam à primordio mundi dimanarunt. Immo vt notauit Palat. in 4. dist. 1. disp. 2. Cain & Abel sacrificia Deo Patri obtulerunt, eos ad id muneris parente Adamo instruente. Sic & Noe egressus de arca, Genes. 8. erexit, & ædificauit altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus & volatilibus mundis obtulit holocaustum Domino, quod Dominus odoratus est, vnde Vatablus in Scholijs: *Et gratum fuit sacrificium Noe.* De Iob autem, Sacerdotem fuisse in lege naturæ patet cap. 1. cum dicit ad filios: *Cumq; transissent in orbem dies conuiuij, mittebat ad eos Iob, & sanctificabat illos, consurgensq; diluculo offerebat holocausta pro singulis, dicebat enim: Ne forte peccauerint filij mei in cordibus suis, & benedixerint Deo. Sic faciebat Iob cunctis diebus.* Vbi aduerte, Deo

§. 7.
Solutio ad
primum.
Tertul.

Palat.
Adamus
Cain &
Abel ad
sacrificandū
instituit.
Genes. 18.
Vatab.

Iob 1.
Benedicere
per anti-
phrasim pro
maledicere

Cur sacrificia ascensionibus dedicantur.

Psalm. 104.

Boldus.

Origen.

D. Thom.

*benedicere in corde eo loco in sinistro sensu accipiendum esse: iam vero holocaustum genus est sacrificij ad varias species & ritus illius, etiam si aliquando pro aliqua specie sacrificij determinate accipiatur, ut videri potest apud ethymologicos. Pro offerebat holocausta habetur in Hebræo ascendere faciebat ascensiones, quod idem significat atque sacrificabat. Dicuntur autem sacrificia ascensiones, vel quia cum aliquid in sacrificio offertur, eleuatur; vel quia fumus victimæ, & incensu, & thymiamatis in sacrificio sursum ascendit: sic David Psalm. 104. similem in orationibus suis eleuationem ex postulans dicebat: *Dirigatur Domine oratio mea sicut incensum in conspectu tuo eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum*; ibi eleuatur manus cum victima, & incensu fumus. De hoc vide nouissime Boldufum in Iob. 1. De Abrahamo verò sacerdotium in lege naturæ exercuisse, victimasque & sacrificia Deo obtulisse ex sacro textu multis in locis patet: de Melchisedech autem sigillatim dicemus cap. sequenti. De Abrahamo & de Abele Sacerdotes fuisse, ex Missæ Canone probari potest, *Supra qua propitio ac serenoultu, &c.* Hoc ipsū diserte Orig. tradidit lib. in Iob, dicēs: *Erant in eo tempore Sacerdotes, nec dum à lege ordinati, sed naturali sapientia hoc requirente & persicente, ita Sacerdotio functus est Noe, ita Sacerdotio functus est Abraham, ita Sacerdotium gessit Melchisedech, ita & ipse Iob post illos Sacerdotio functus est.* Et infra: *Erant tunc Sacerdotes per loca, qui pro indigentibus hostias offerebant Domino per diuersa loca.* Et postremo post lapsum de lege naturæ fuisse sacrificia tenet D. Thom.*

A

B

C

supra

A supra citatus. 2. 2. q. 85. art. 3. & Caiet. ibidem, Sotus lib. 9. de Iustitia. q. 1. art. 1. de quo vide Michaelem de Palatio in 4. dist. 1. disp. 2. Valent. tom. 4. disp. 3. q. 2. punct. 1. uar. 3 p. de Sacramentis. disp. 4. sect. 4.

B Ad secundum dices, quod licet de iure naturæ fuissent sacrificia, ac Sacerdotes, tamen nec sacrificia determinata erant ad certas oblationes, nec homines tūc lege aliqua ad id interius data sacrificijs utebantur, sed sicut solo naturali instinctu ad colendum Deum mouebantur, ita ut hoc, vel illo modo deuotionem suam ac fidem protestarentur nulla alia lege in particulari determinabantur, sicut postea in lege scripta, & modo in lege gratiæ; proindeque nihil mirum si de hoc nulla mentio fiat, sicut etiam nulla mentio fit de diebus ad cultum dei deputatis ut aduertimus in nostra Laurea. q. 7. scholastica 2. p. disp. art. 4. in fine; cum tamen, ut ibidem ostendimus, de iure naturæ dandi essent dies aliqui diuino cultui deputati: immo illorum obseruantia non fieret satis per solam cessationem ab omni opere seruili, ut contra multos ostendimus cum Scoto, sed necessario ad huiusmodi præcepti naturalis obseruantiam dandus esset aliquis actus positivus, qui tenderet in cultum, & famulatum dei, etiam si non crederim prædictum actum necessario debere esse dilectionis dei.

C Ad hunc vero sensum explicandus est Anacletus Papa dum Epist. 2. ultra medium inquit: *Initium enim Sacerdotij Aaron fuit, licet Melchisedech obtulerit sacrificium, & post hunc Abrahamus, Isaac, & Iacob, sed hi spontanea voluntate, non sacerdotali auctoritate ista*

Caiet.
Sotus.
Palat.
Valent.
Suar.
§. 8.
Solutio ad
secundum.

Laurea
eiusdem
Auctoris.
Aliquis a-
ctus positi-
uus necessa-
rius ad ob-
seruantiam
diei festi.
Non tamē
necessario
dilectionis
Dei.

§. 9.
Anaclet.

fecerunt. Et idem fere habet D. Chrystomus, homil. 35. in Genes. vbi loquens de Melchisedech, inquit: *Sacerdos autem erat forte à semetipso ordinatus; sic enim tunc erant Sacerdotes, vel quia atate prouectior erat, vel quod ipse sacrificare studuit; sicut Abel, Noe, & Abraham, quando sacrificia obtulerunt.* Sicque dicendum, quod ab Aarone cum lege Moyssi incepit Sacerdotium cum quibusdam cæremonijs certisque sacrificijs, ac oblationibus, quod vsque ad illud tempus extitit, neq; enim Sacerdotes sacrificacione aliqua, aut electione instituti erant, sed (vt inquit D. Chryst. citatus) à semetipsis ad hoc designabantur, quod non obstat quominus verè essent Sacerdotes ad id muneris peragendum à semetipsis deputati: si autem hoc ita se haberet in lege naturæ, & non constet in particulari de ritibus ac sacrificijs, quibus illius legis Sacerdotes vterentur, tamen vt notauit D. Thom. 1. 2. q. 103. ar. 1. negari non potest in ea lege fuisse etiam viros aliquos cæteris præcellentiores prophetico spiritu afflatos, qui diuinitus inspirati, quasi ex lege priuata inducerentur ad certum aliquem ritum ac modum colendi Deum, prout ipsis pro temporum opportunitate congruum videretur, vnde & dies deputatos habuerunt ad Dei cultum, & si de illis non constet, vt notauimus in Quodlib. supra loco citato: loca etiam ad sacrificandum deputata habere debuerunt vt notauit A lensis. 4. par. Summæ. q. 2. memb. 7. Nam sacerdotium, sacrificium, ac templum semper correlatiua putauit P. August. loco supra citato, & erat rationi consentaneum vt hæc in eo statu ita se haberent.

D. Chryso.

Ab Aarone
sacerdotiũ
incipit quo
ad cæremonias.

Quales Sa-
cerdotes le-
gis naturæ.
D. Thom.

A lens.
P. August.

A

B

C

Neque

A Neque etiam dubitandum est, aliquam mutationem intercessisse in re oblata in sacrificio; etsi enim aliqui ab hac regula excipere velint Melchisedechi sacrificium, quod confectum putant per simplicem panis ac vini oblationem; melius tamen dicendum, aliquam etiam mutationem in rebus in illius sacrificio oblati interuenisse: forte enim (vt inquit Iosephus) partem panis adussit igni, partemque vini effudit: reliquum vero panis & vini Abrahamo & socijs distribuit; aliter enim si nulla mutatio interuenisset in re oblata, potius illa actio haberet rationem oblationis, quam sacrificij: in hoc enim sacrificiū distinguitur ab oblatione. Unde colliges, quod omne sacrificium sit oblatio; non tamen omnem oblationem esse sacrificium.

s. IO.

Iosephus.

Discrimen
inter sacri-
ficium, &
simplicem
oblationē.

CAP. III.

*Melchisedechum verum ac purum hominem
fuisse.*

C IRCA hoc dubium, in quo (si Originem ac Dydimum excipiamus) nulla fere est cum Catholicis doctoribus controuersia, in inuestigando tamen quisnam Melchisedech fuerit, multipliciter erratum est: nam hæretici Melchisedechiani (sic à suo errore dicti) asseruere ipsam fuisse aut virtutem aliquam diuinam, aut ipsum dei filium Christum, aut Spiritum sanctum, cuius hæresis, dum tenet Melchisedech fuisse personam

Origen.
Dydim.

P. August.

Alphonsus
à Castro.Hieracis
error qui.
D. Epipha.
Inconstans
hæreticorū.
Hebr. 7.

Genes. 14.

D. Epipha.

Error
Theodoti.
D. Epipha.

diuinam, meminit D. Pater Augustinus in lib. de Hæresib. hæres. 34. ex quo, vel solum apparet falso hanc sententiam imponi D. August. in lib. de quaest. veteris ac noui testamenti. q. 109. qui liber aperte non est D. Augustini, vt notauit Erasmus, & sequitur Alphonsus à Castro. lib. aduersus hæreses verbo *Melchisedech*: & constat aperte: nam nullibi legitur in operibus Augustini quod talem errorem retractasset, sed potius loco supra citato illum reijcit, & excludit cum cæteris hæresibus; prætereo prædictum lib. antiquiorem esse diuo P. August. plenumq; esse multis alijs erroribus. Fuit tamen prædictæ hæresis author Hierax quidam, teste D. Epiphano, hæres. 77. Sed in hoc adhuc ipsi hæretici more suo inconstantes fuerunt Scripturarum sensum adulterantes. Nam quidam videntes ex Paulo ad Hebræos 7. Melchisedech sine patre, sine matre, sine genealogia, hæc filio Dei appropriarunt, qui sæpe in humana specie in veteri testamento apparebat, vt inquit: vnde Genes. 14. dicebant ipsum Dei filium apparuisse Abrahamo sub figura Melchisedechi, illiq; representasse aliquando se ipsum in sacrificium offerendum, ideoque dictum fuisse Melchisedech assimilatum filio Dei. Alij ex opposito ex eisdem verbis collegerunt ipsum non fuisse Dei filium, ne sibi ipsi diceretur assimilatus, sed fuisse Spiritum sanctum: alij vero, teste diuo Epiphano hæres. 55. dixerunt Melchisedech fuisse virtutem quandam maiorem filio Dei, ex eo quod Dei filius secundum illius ordinem dicatur Sacerdos in æternum. Hæresis vero sic explicatæ author fuit Theodotus quidam, teste Epiphano. lib.

A

B

C

A de hæres. hæres. 55. & Tertul. lib. 2. de præscriptionibus cap. 53. in fine. Fundamenta vero hæreticorum, ut tetigimus, desumpta sunt ex eo quia Melchisedech dicitur sine patre, sine matre, sine genealogia, nec initium, nec finem dierum habens, describitur etiam maior Abrahamo dum Genes. 14. dicitur ipsum benedixisse Abrahamo, ab eoque decimas tanquam ab inferiori accepisse, quod in purum hominem cadere non potuisse reputarunt. Quo ultimo fundamento simile fere in errorem inciderunt Origenes, & Didymus, atque alij quorum meminit D. Hiero. Epist. 126. ad Euagrium: **B** senserunt enim Melchisedechum fuisse Angelum, & non purum hominem.

Contra præfatos tamen errores est vera & Catholica resolutio, semperque hætenus in Ecclesia ut catholica recepta, Melchisedech fuisse verum, ac purum hominem. Eam tradunt D. Hieron. D. Epiphanius, & P. August. locis citatis. D. Ambros. lib. 5. de fide, cap. 3. Clem. Alexand. 4. Stromat. D. Damascen. lib. 4. de fide, cap. 14. Theophilactus, & **C** Eucumenius in citatum cap. 7. epist. ad Hebr. Theodoret. q. 63. in Genes. D. Cyril. Alexand. lib. 5. comment. in Genes. & complures alij, quos latius videre poteris, si placeat, ad locum tertix partis supra citatum cum D. Thom.

Ratio vero prima, ex sacro contextu desumpta sit, quoniam utroque loco supra citato, & 14. Genes. & 7. cap. epist. ad Hebræos, de Melchisedech loquitur Scriptura sacra, tanquam de vero, ac puro homine, & tanquam de Rege in Ciuitate notissima Salem: ergo aliter interpretari sacrum textum non licet, neque ad sensum me-

Tertullian.

Genes. 14.

Origenes.

Didymus.

D. Hiero.

§. 2.

Conclusio
catholica.

D. Hieron.

D. Epipha.

§. 17. de

Ciuit. Dei.

cap. 22.

P. August.

D. Ambro.

Cle. Alex.

Theophila.

Eucumen.

Theodoret.

D. Cyril.

Alex.

§. 3.

Primum
suum

dametum.

taphoricum confugere, vbi tam planus tamque apertus est historicus sensus: neque enim sic plane, & historice, aut in diuinam personam, aut in angelum quadrat, quod dicatur Rex Salem, Sacerdos Dei altissimi, Abrahamo benedicere, ab eoque decimas accipere, & similia alia, sicut de Melchisede cho enuntiantur.

A

Secundum
fundamen-
tum.

Confirmarique potest secundo, quoniam aut per corpus aliquod assumptum hæc & similia, quæ Melchisede cho attribuuntur, diuina persona, aut angelus operaretur, solum phantasticè hominem verum repræsentando, cum reuera humanitatem indiuiduam non terminaret; quod plusquam inauditum censeretur: aut oporteret, quod non minus abhorret, imo plus displicet, aliam humanitatis vñionem hypostaticam inducere præter eam quæ facta est ad diuini Verbi hypostasim; quod relegandum est.

B

§. 4.
Tertium
fundamen-
tum.

Tertio quoniam ex oppositis fundamentis nullum est, quod non dico probet, sed vel leuiter insinuet Melchisedech non fuisse hominem verum, ac purum: nam quod Abrahamum prærogatiuis, atque dignitatibus excederet, parum obstat; potuit enim Abrahamus ab illo tanquam à seniore sacerdote benedici; eique vt ætati prouectiori decimas soluere, sicut postea ex lege Leuitici Sacerdotes eas à populo recipere potuerunt.

C

§. 5.
Vsq.
Obiectio.

Prima se-
lutio.

Quod vero sine genealogia, sine patre, sine matre dicatur, Vasquius in sua paraphrasi septimi capituli epistolæ ad Hebræos, ideo Melchisedech sine patre, sine matre, & sine genealogia dictum putat, quia sine successoribus in Sacerdotio, & sicut Sacerdotium à parentibus per successionem non accepit; ita etiam neque

filios

A filios habuit, quibus sacerdotium reliquisset, vnde dicitur sine patre, sine matre, & sine genealogia, neque initium, neque finem vitæ habens, in quo etiam typum Christi Seruatoris gessit, qui (vt videbimus) à nullo etiam sacerdotium accepit hæreditario iure, nec etiam illud alteri dimisit, Sacerdos enim fuit in æternum, sicque patre, & matre carere dicitur quoad sacerdotiũ, in quo figura fuit Christi Domini, quæ fuit explicatio Epiphaniij, vt refert Suar. cum diuo Thoma. q. 20. art. 6. disp. 46. sect. 4. Et est satis probabilis responsio quicquid reclamet Ragusa. disp. 23. ad locum citatum diui Tho.

B Respondetur secundó Melchisedechum non caruisse parentibus, sed sic à Paulo dici, quodd sine illis introducatur, nullaque mentio fiat de parentibus ipsius, cum tamen sacer textus insignium personarum parentes, ac genealogiam proprijs soleat referre nominibus, quæ solutio satis est etiam communis.

Quod si dicas, vt Melchisedechiani obijciebant, etiã aliorum fieri mentionem in sacra Scriptura, quorum parentes, & genealogia in ea non enarrantur, nec proinde dicuntur sine patre, sine matre, sine genealogia.

C Respondetur id in nullo factum esse, sicut in Melchisedecho, in Christi figuram, & representationem, qui matre caruit vt Deus, & patre vt homo, quod diuus Paulus significare voluit, & explicuit d. Chrysofomus homil. 12. ad Hebræos, Gregor. Nazianz. oratione 38. Ambros. Epistola 82. & plures alij, qui videri possunt apud Vasquium loco citato, disp. 86. cap. 2. Benedictum Pereira in commento ad cap. 14. Genes. disp. 3. vbi hæc eandem responsionem adducit. Hebræi cum alijs dicũt

*D. Epipha.
Suar.
D. Thom.
Ragusa.
Secunda
solutio.*

*§. 6.
Obiectio.*

Solutio.

*D. Chryso.
D. Gregor.
D. Ambr.
Bened.
Pereira.*

non referri parentes, nec genealogiam Melchisedechi sub hoc nomine, ideoque dici sine patre, sine matre; referri tamen sub nomine Sem, credunt enim fuisse ipsum Sem filium Noe: quantum vero hoc probabilitatis habeat dicitur infra conclusione 3. cap sequenti.

CAP. IIII.

Fuisse Melchisedech Regem Salem.

DICENDVM est secundò Melchisedech fuisse Regem Salem. Conclusio in his terminis æque certa est ac præcedens, probaturque iisdem testimonijs. Genes. 14. & ad Hebræos 7. Cum autem duplex fuerit vrbs hoc nomine dicta, altera de qua Genes. 33. dicitur: *Transiit in Salem urbem Sychimorum*, quæ est in terra Chanaan, in regione scilicet Samarix, ad quam Iacob venit à Socoth; quæ nunc Chaldaus, Oleaster, & Caiet. cum Pagnino, & Hebræis, quorum meminit D. Hieron. de traditionibus Hebræicis, Salem eo loco nō accipiāt, ut nomen proprium, sed ut appellatiuum, nimirum, ita ut significet: *Saluus & integer*: quasi dicat, Iacob transiit de Sichem saluus & integer: verum Septuaginta & Vulgata rectius nomen proprium vrbs dicūt, quæ prius Sichem, & postea Sichar dicta est, Hebræi vero Salem dictam volunt, à claudicatione, quoniam ibi à claudicatione curatus sit Iacob, cuius etiam meminit D. Hieronymus loco citato. Esse vero nomē pro-

§. I.

Genes. 14.

Hebr. 7.

Genes. 33.

Chaldaus.

Oleaster.

Caiet.

D. Hieron.

Septuag.

Salem nomen vrbs proprium.

primum

A prium vrbis tenet idem D. Hieronymus epistola 126. ad Euagrium, sequunturque Abulens. & Pererius ad cap. 33. Genes. & alij. Altera Salem, eadem est cum Ierusalem, id est, sacra Salem ex Græci, & Hebræi nominis compositione, de qua Psalmo 75. *Et factus est in pace locus eius, & habitatio eius in Sion.* In quo loco in Hebræo pro *in pace*, habetur *Salem*, sicque explicat etiam dictionem Philo Hebræus lib. 2. allegoriarum Legis. In quamquam autem Salem Rex fuerit Melchisedech dubium est: in quo multi ex PP. tum ob citatum locum Psal. tum propter locum Genes. 14. ubi Melchisedech dicitur Rex Salem; & Chaldaeus transfert Rex Ierusalem, tenent Melchisedech regnasse in Ierusalem: ita Irenæus, Eusebius Cæsariensis, Procopius & alij, & est sententia Iosephi 2. antiquitatum, & lib. 7. de bello Iudaico. cap. 18. ex RR. vero eandem probant Cornelius in Pentateucum. cap. 14. Genes. Marianna in Scholijs ad eundem locum. Pererius in cap. 14. Genes. tom. 3. disp. 4. quæ est secunda de Melchisedech; & est communis Hebræorum sententia.

C Verum diuus Hieronymus Salem aliam urbem dicit iuxta Scithopolin in regione Samariæ iuxta terram Chanaam, ubi Ioannes baptizabat, dicit etiam Salem Ioan. 3. Ita epistola 126. ad Euagrium; & addit in ea vrbe adhuc tunc cerni vestigia Melchisedechi palatij iam extincti, & cum diuo Hieronymo sentit Pater Augustinus, diuus Epiphanius dubiam putat resolutionem; nec certo probari posse vtra dictarum urbium fuerit regia Melchisedechi; nam quod dicitur de vestigijs palatij, quæ comparebant, satis ambiguum creditur,

D. Hieron.
Abul.
B. Perer.

Psal. 75.

Philo.

Genes. 14.

D. Irenæus.
Eusebius
Cæsar.
Procopius.
Cornel.
Marianna
B. Perer.

§. 2.

D. Hieron.

Ioan. 3.
P. August.
D. Epiphanius.

tur, nam ipso diuo Hieronymo consentiente, Abimelech omnes eas vrbes solo æquauit vsque ad salis con-
 spersionem; vnde siqua vestigia postea in antiquis rui-
 nis comparebant, forte essent palatij & ædificiorum,
 quæ postea extruxit Ieroboam. Cum diuo Epiphanio
 hoc loco sentio præsertim ob auctoritatem diui Hiero-
 nymi & Patris Augustini, quæ posteriorem sententiam
 probabilem reddit, & sine qua priori adhererem.

§. 3.
Cæter.

Aduerte tamen hac in-re deceptum fuisse Caietanū
 existimantem Melchisedech non fuisse nomen pro-
 prium viri, sed appellatiuum Regum scilicet Hierusa-
 lem, sicut Cæsar & Augustus Romanorum Imperato-
 rum; & sicut Ægyptij Reges primum Pharaon, postea
 dicti sunt Ptholomæus, & Palæstini tempore Abrahæ
 Abimelech: & modo Hispaniarum Rex dicitur Ca-
 tholicus; Francorum Christianissimus, Lusitanorum
 Serenissimus. Nam re vera Melchisedech sic fuit perso-
 naliter dictus, Rex scilicet iustitiæ ex nominis ethymo-
 logia Hebræa, qui in multis Christi Domini typum
 gerebat. Clarius vero patebit errasse Caietanum si te-
 neatur, Melchisedech non fuisse Regem Ierusalem, sed
 alterius Salem sitæ iuxta Scythopolim in terra Cha-
 naan.

§. 4.
*Tertia
 conclusio.*

Dicendum est tertio, probabile esse Melchisedech
 fuisse ipsum Sem Noe filium, Abrahæque progenitorē:
 at multo probabilius non fuisse Sem, sed aliquem é re-
 gulis Chanæeorum, qui inter ipsos obseruando natu-
 ralem legem, pié & sancté vixit, indeque á iustitiæ pro-
 pria sanctitate nomen accepit Melchisedech, id est,
 Rex iustitiæ. Prior pars conclusionis satis redditur

pro-

A probabilis autoritate D. Hieronymi epist. 126. ad Euagrium, & lib. de traditionibus Hebraicis in Genes. quem sequuntur complures alij, Isidorus nimirum lib. de vita & morte Patriarcharum cap. 5. Rupertus. lib. 8. de Trinitate & operibus eius, Abulens. Lippoman. & Lyran. ex Recentioribus Suar. disp. 46. sect. 4. 5. *At enim dicit aliquis:* in fin. & Medina in expositione articul. 6. q. 22. in 3. par. vbi pro eadem sententia citat Caietan. Quoniam Sem vixit 660. Genes. 11. ante diluuium 98. & post diluuium 502. natus vero est Abraham 292. post diluuium, vt etiam constat. Genes. 11. Cum ergo Abraham natus sit trecentesimo anno vitæ Sem, & vixerit annorum spatio centum & septuaginta quinque, fit consequens vt Abraham obierit anno vitæ Sem progenitoris sui decimi, quingentesimo sexagesimo quinto, supervixerit vero Sem, siue Melchisedech per triginta quinque annos Abrahamo abnepoti suo decimi gradus, vixerint vero pariter ab anno ætatis Sem trecentesimo vsque ad quingentesimum sexagesimum quintum, per centum & septuaginta quinque annos, quæ fuit Abrahami vitæ periodus: vnde colliges falsam esse eam chronographiam, ex qua D. Epiphanius collegit Sem mortuum esse quando natus est Abraham. Hanc sententiam communem dicit Benedictus Pereira loco supra citato, quanuis ab ea recedat, vt mox videbimus; certe tamen illa apud Hebræos communis est, & si aliquibus credendum sit, ea fuit recepta apud Samaritas traditio: ex quo tamen non multum auctoritatis sortitur vt illi magis ad hæreamus quam opposita.

D. Hieron.
D. Isidor.
Rupert.
Abul.
Lippoman.
Lyran.
Suar.
Medina.

Abrahami
vita.

D. Epipha.

Bened.
Pereira.

§. 5.
Melchisedech
gētūlis
Chananeus

D. Epipha.

Genes. 10.
Abul.
Lyrano.

§. 6.
D. Ignat.

Nihilominus tamen probabilius videtur Melchisedech non fuisse Sem, sed hominem gentilem, & Chananeum, quæ est posterior pars conclusionis. Quæ sententia probatur multis iisque grauissimis authoribus: & imprimis si vera esset illa, quam ex alijs refert Epiphanius, nimirum patrem Melchisedechi fuisse *Eradam* matrem vero *Asteroth*, siue *Asteriam* iam inde constaret ipsum non esse Sem filium Noe: sed quoniam hoc valde incertum est aliter probatur conclusio; primo quia de Melchisedech dicitur non habuisse patrem, nec matrem, nec genealogiam, idest, quod de illis non fit mentio in sacris litteris: at vero de Sem, Genes. 10. & 11. constat de illius progenie, & progenitoribus. Neque dissoluunt nodum Abulens. & Lyrano, vt supra tetigimus, dicentes, ipsum vocari Sem, & Melchisedech. Præterquam enim quod hoc sit diuinare, & solutionem ad libitum effingere, bene obiecit Pererius loco supra citato in tali nominum mutatione non debuisse Apostolum Paulum fundare insigne mysterium de representatione Christi seruatoris quoad sacerdotium per Melchisedech representatum, præsertim cum epistola illa scripta sit ad Hebræos, quos non lateret genealogia Sem.

Confirmatur secundò, quoniam diuus Ignatius epistola 9. ad Philadelphios tradit, Melchisedech fuisse virginem, quod etiam alij dicunt; ita Suidas verbo *IESVS*: de Sem vero locis citatis Genes. traditur posteritas eius: verba autem diui Ignatii sunt: *Melchisedech Sacerdos Dei, Rex Chananeorum urbem in Sione monte condidit, Salemq; dixit, idest, pacificam, in qua*

A cum regnasset annos 113. obiit vir iustus, & virgo. Credidit autem D. Ignatius Salem, in qua regnavit Melchisedech, sitam esse in Sione, cuius oppositum probabilius diximus.

Tertio regio, in qua regnavit Melchisedech, fuit in terra Chanaan, pertinebatque ad filios Cam, non vero ad filios Sem, Genes. 10. qui ergo fieri potest, ut aut Sem apud Chananeos regnasset, aut Melchisedech apud ipsos regnas non esset ex genere Chananeorum. Præterea incredibile est, quod Moyses nullibi explicasset Melchisedech esse Sem, & quod Paulus ad Hebræos 7. loquens de ipso expresse diceret: Cuius generatio non annumeratur, quasi scilicet extranea esset genti Hebræorum.

B

Nec est contemnendum Christi sacerdotium dici à Davide secundum ordinem Melchisedech, quia re veram sacerdotium Leviticum extinguebatur, à quo gentes arcebantur, iterum ad sacerdotium, quod adventu Christi instituendum erat, ab ipso invidiæ erant gentes ad nuptias: immo vero & illi priori legis naturæ sacerdotio magis assimilandum erat. Christi sacerdotium, quam Levitico, ut infra videbimus; fauet etiam auctoritas divi Dionysij de cælesti hierarchia cap. 9. ubi cum docuisset, multos ex gentibus ante legem Moyse angelorum ministerio ad veri Dei cognitionem perductos fuisse, id confirmat exemplo Melchisedechi, qui cum Gentilis esset, habitansque inter infideles, tamen & ipse & populus eius verum Deum colebat. Propter quæ fundamenta hæc sententia antiquissimis authoribus probatur teste divo Hieronymo, Irenæo scilicet Hypo-

C

s. 7.

Genes. 10.

Hebr. 7.

s. 8.

Psal. 109

D. Dionys.

D. Hiero.

D. Irenæus

D. Hypol.

Euseb. Caf.
Emissen.
Appolinar.
Eustath.
D. Epipha.
Theodore.
Ben. Perer.
Cornel.
Philo.
Iosephus.

lito, Eusebio Cæsariensi, Emisseno, Appolinario, Eustathio: eam etiam tenet Epiphanius loco supra citato, & Theodoretus q. 63. in Genes. ex Recentioribus Pererius cap. 14. in Genes. disp. 2. quæ est prima de Melchisedech, Cornelius loco supra citato. Ex Hebræis de Melchisedecho tanquam de alienigena, & extraneo Iudæis loquuntur Philo & Iosephus, qui primo Antiquitatum. cap. 7. cum terram Chanaan filijs Cam descripsisset, dicit Sem & eius quinque filios incoluisse Asiam, vsque ad vltimum Oceanum ab Euphrate propagandæ ditionis inito pacto.

CAP. V.

De Sacerdotio Melchisedechi.

§. 1.
Conclusio
de fide.

ICENDVM est vltimo Melchisedech fuisse verum sacerdotem Dei. Hæc conclusio etiam est de fide, sic enim traditur Genes. 14. & Psal. 109. & a diuo Paulo citata epistola ad Hebræos, estque cõmuniter recepta: ita diuus Dionys. de cælesti Hierarchia, Clemens Alexand. 4. stromatum prope finem, Eusebius Cæsariensis, lib. 8. demonstrationis Euangelicæ, cap. 3. diuus Hieronymus epistola ad Marcellam, Pater Augustinus epistola 95. ad Innocentium & lib. 16. de Ciuitate Dei. cap. 2. eandemque tradunt ex Hebræis Philo & Iosephus citati.

Genes. 14.
Psal. 109.
D. Dionys.
Cle. Alex.
Euseb. Caf.
D. Hieron.
P. August.
Philo.
Iosephus.

§. 2.

Neque obstat communis Iudæorum hebraizantium obiectio;

A obiectio; qui primo dicunt in Hebræo non haberi nisi: *Erat Sacerdos Deo altissimo*: quod intelligunt de Abrahamo, & negant de Melchisedechno. Secundò, quia in Hebræo est vox, *Choen*, quæ significat Regem, ac Principem, non tamen Sacerdotem; nam ad primum vt facile sine fundamento dictum est, ita leuiter reijcitur cū aperte dicatur, *ipse*, idest, Melchisedech Sacerdos Dei, siue hic, vt habet alia versio: & sufficeret Vulgata, & diuus Paulus ei, qui locum de Melchisedechi sacerdotio intellexerit. Ad secundum respondetur falsam esse prædictam nominis significationem, nam Pagninus in suo Thesauro in dictione, *Choen*, dicit significare Sacerdotem, Ducem, ac Principem, sicut radix *Chien* in *Pibel*, significat fungi sacerdotio, aut magnificare, citatq; locum Psalmi 109 apud Hebræos 110. *Tu es Sacerdos in æternum*: vbi habetur *Choen*, vertiturque *Sacerdos*, ac si dicat tu es colens Dominum, & Dux Israel, eo quod Rex iustitiæ; quemadmodum est dux caputq; populi; sicq; Rabbi Abraham exponit: *Tu es Rex, aut Dux*. Et Genes. 40. *Filia Putipharis Sacerdotis*. Pro *Sacerdote*, dicitur in Hebræo, *Choen*; Thargum, *Principis*: multaque alia exempla apud ipsum videre poteris.

C Nec mirum, quod Sacerdos eodem nomine significetur, quo Dux aut Princeps, siquidem ipse caput est, & iudex populi, vt supra diximus, mediatorque inter Deum & homines, & Reges olim iidem Sacerdotes erant, vt Marianna aduertit ad cap. 14. Genes. Immo ante legem Moysi, in qua sacerdotium redactum est ad Tribus Iudæ, & Leui, annexum erat primogenituræ, & hanc esse primogenituram, quam Iacobo vendidit

*Indaorum
obiectiones
dissoluantur*

Psal. 109.

*Rab. A-
braham.
Genes. 40.*

*Ioan. Ma-
rianna.
Genes. 14.*

*Esaui symo-
niacus.*

*Lyran.
Tostar.*

Esaui, dicunt plures, proindeq; in hoc Esaui Symoniacū extitisse, vnde qui dicunt Sem fuisse Sacerdotem, & tamen illum non fatentur primogenitum Noe, inter quos est Lyranus, & Tostatus, dicunt ius primogenituræ electione Dei fuisse à seniore fratre translatum ad Sem, saltem quantum ad sacerdotium, sicut idem ius ab Esaui in Iacobum, & à Ruben in Iudam, & Leui translatum legitur, de quo alibi aliquando latius agere licebit.

CAP VI.

*Melchisedech sacrificasse in pane, & vino,
Aaron vero in alijs victimis.*

Medina.

*Victores
quomodo
recipiebantur.*

8. c. Iudic.

ANC Tituli resolutionem, quo ad primam partem Medina loco supra citato, non putat esse æquæ certam, ac præcedentem, in ea enim, non solum Hebræi, & hæretici, sed & Catholici dubitarunt asserentes Melchisedech eo loco non sacrificasse, sed attulisse panes, ac vinum ad cibandum Abrahamum & socios eius ex bello cum victoria reuertentes, teste enim Diuo Hieronymo id moris erat apud eam gentem, vt eos, qui in bello victores euaderent oblato pane ad eos refocillandos expectarent: quod confirmant Gedeonis facti octauo cap. Iudicum, quo requirente ab vrbe Sochoth viris, vt sibi, militibusq; suis panes præstarent, qui bus refecti Madianitas vltra persequi possent, ijs etenim

debellatis

A debellatis præ nimia fatigatione lassati diuerterunt in Socoth, ad eum tamen à viris Socoth responsum est: *Forſitan palma manuum Zebee, & Salmana in manu tua ſunt, & id circo poſtulas, vt demus exercitui tuo panes.* Quibus verbis ſatis ostendebant non eſſe occurrendum cum panibus è bello reuertentibus, niſi iam ab hoſtibus victoriam reportaſſent.

B Caluini vero ſequutus Kemnitius, atque alij hæretici vim faciunt in verbo *proferens*, ſiue *protulit*, vt Græce, & Hebraice habetur, imò Chaldaeus paraphraſtes legit: *Adduxit panem, & vinum*: dicuntq; niſquã reperiri *obtulit*, ſed lic adiectum eſſe hunc ſenſum à Catholicis, etenim proferre non eſt actioſacrificantis, vt per ſe conſtat, quoniã ſacrificium eſſentialiter eſt oblatio, & ſine oblatione reperiri nequit, proindeq; ex factò Melchifedech, qui protulit panem, & vinum, adduxitq; ad Abrahamum non rectè colligi poteſt Melchifedech tunc ſacrificariſſe in pane, ac vino, cum ea proferre poſſet ad cibandum Abrahamum, & ſocios eius modo ſupradicto.

C Secundo loco hæretici ex eodem cap. 14. Genef. arguunt, quia in eo non habetur in Hebræo particula *enim*, ſed tantum: *Et erat Sacerdos Deo altiſſimo*, ſue vt legit Vatab. *Et hic Sacerdos erat Dei altiſſimi*. Pagninus vero ex Hebræo: *Et ipſe Sacerdos erat Deo altiſſimo*: Et ſimiliter Chaldaeus Paraphraſtes: *Et ipſe erat miniſter coram Deo excelfo*. Septuaginta vero in eundem fere ſenſum: *Erat autem Sacerdos Dei altiſſimi*: Et proinde cum particula *Vau*, ſignificet, &, non vero *enim* colligunt non reddi in eo loco cauſam aliquam, quare Mel-

Fundamētū
hæreticorū.

Genef. 14.

Leſſio Pag
vin i Vatab.
Chaldaea pa
raphraſis.

A

Hereticor.
argumentis

chisedech protulerit panem, & vinum, nimirum quia Sacerdos erat, sicque conantur enervare efficaciam argumenti, & dicunt ipsum benedixisse quidem Abrahamo, non quia Sacerdos esset, sed quia senior, nec panem & vinum protulisse ex Sacerdotis officio, & proinde prædicta verba: *Et hic erat Sacerdos Dei altissimi*: non de Melchisedech, sed de Abrahamo sinistre interpretantur, ipsumque Sacerdotem fatentur, quod negant de Melchisedech.

B

Aliter Catholicis aduersantur.
Caiet.
Isidor. Clari.
Iosephus.

Ex catholicis autem, qui iuxta sacrum textum Melchisedech Sacerdotem fuisse non inficiantur, adhuc tamen in ea actione non sacrificasse, quando protulit panem, ac vinum Genes. 14. Tenuere nonnulli Caiet. nimirum ad citatum locum, Isidorus Clarius, & citatur pro eadem sententia Iosephus 1. antiquit. cap. 18. at hi Auctores non negant Melchisedech prius in pane, & vino sacrificasse, antequam panem, & vinum ad Abrahamum protulisset, sicuti neque etiam negant ipsum Sacerdotem fuisse, colligant vero in eo loco Genes. 14. non sacrificasse ex verbo Hebræo *Hots*, quod significat proferre, & non offerre in sacrificium.

C

Alter dicitur
di modus.

In eandem vero sententiam veniunt, qui fatentur Melchisedech sacrificasse quidem in pane, & vino, cæterum in ea actione tunc non sacrificasse, quando panem, & vinum Abrahamo protulit, at protulisse sane panes iam sanctificatos, & in quibus sacrificauerat; huius sententiæ sic explicatæ auctor dicitur Clemens Alexand. 4. Strom. cap. 8. ante medium, vbi sic inquit: *Melchisedech Rex Saltem Sacerdos Dei altissimi, qui panem, & vinum sanctificatum dedit nutrimentum in typum Eucha-*

Clem. Ale.

ristia:

A *ristia*: Theodoret. etiam q. 63. in Genes. sic habet. *Quoniam Melchisedech typum gerebat sacerdotij Dominici, ideo panem, vinum, & massam farina dedit Abraha, siquidem moris erat Deo omnium talia offerri, animaduvertebat enim, & in hoc typum patefieri.* Probabilemque iudicat hanc sententiam Pererius in fine vltimæ disp. 3. conaturq; illam esse de mente Philonis in lib. de Abraham, quem tamen totum perlegimus, nec tamen, vel leue vestigium talis sententiæ in eo reperimus: aduerte etiam Ioannem Mariannam citare Clem. Alexandr.

B ad probandum Melchisedech obtulisse in ea actione sacrificium, sed verba Clementis Alex. ipsissima iam citauimus, vnde rectius citat pro ea sententiâ Marianna in suis scholijs ad citatum cap. 14. Genes. D. Chrysof. in hom. ad illud: *Cum ascendisset Iesus in templum.*

His ergo positis. Dicendum est primo materiam, qua Melchisedech in sacrificando utebatur fuisse panem, ac vinum; hanc conclusionem in his terminis existimo deduci ex principijs fidei propter citata loca à PP. & ab Ecclesia ita recepta, & explicata, vt communi consensu habeatur Melchisedech sacrificasse in pane, & vino, & propter Trident. supracit. sess. 22. cap. 1. vbi dicitur Christum Dominum corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo patri obtulisse declarando se Sacerdotem constitutum secundum ordinem Melchisedech, quod satis ostendit talem fuisse materiam sacrificij Melchisedechi, qualem Christus Dominus assumpsit, dum sub speciebus panis, & vini corpus, & sanguinem suum Deo patri obtulit. Idem fere habetur in Concilio Aquisgranensi sub Pipino celebrato lib. 1.

Theodoret.

Perer.
Philo.

Ioan. Marianna.

D. Chrysof.

Prima conclusio deducta ex principijs fidei.

Conc. Trident.

Cōc. Aquis.

*Rab. Moy
ses. Rab.
Ioseph.*

cap. 17. & 18. Patres videri possunt plures apud Sui-
rium, & Vasquium locis supracitatis. Ex Rabbini ean-
dem sententiam tenuerunt Rab. Moyses, & Rab. Ioseph
ad cap. 14. Genes. vbi ex veterum Rabbini senten-
tia docent Melchisedech protulisse panem, & vinum,
vt Mosaicæ legis sacrificia farinacea, & libamina re-
presentaret: neque solum hoc assequuti sunt Rabbini
ex sacrificio Melchisedechiano, sed, & ex præcipuo sine
illius representationis, vt enim tetigit Genebrardus.
lib. I. suæ Chronologiæ in Exordio tertiæ ætatis Rabbi
Moyses Hadarzan in Berescith contendit Melchise-
dech tunc Messîæ ritum incruentæ sacrificacionis ali-
quando introducturi speciem, & personam fuisse inuisse,
cum eoque consentit ex Thalmudicis Rab. Leni, videri
potest Petrus Galatinus, lib. 10. de Arcanis Catholica
veritatis.

*Genebr.
R. Moyses.
Melchise-
dechi sacri-
ficii typus
crucis sacri-
ficii crucis.
R. Leni.*

*Secunda
Conclusio.*

Dicendum est secundo Melchisedech non modo
protulisse panem, & vinum ad cibandum Abrahamū,
& socios eius, verum etiam ad sacrificandum Deo, in
eaque actione verè tunc sacrificasse, in gratiarum scilicet
actionem pro victoria Abrahamo concessa, tuncque
panem, & vinum dedisse Abrahamo. Connectimus ve-
ro hanc conclusionem statim cum præcedente, quoniã
ex illius probatione illustrior præcedentis veritas ap-
parebit, si enim ostendamus Melchisedech tunc in pa-
ne, & vino sacrificasse, satis probatum relinquitur tale
fuisse materiam, qua Melchisedech in sacrificando ute-
batur, neq; enim quis somniauit adhuc illum, tunc ma-
teriam sacrificij commutasse: habet vero hæc conclusio
eisdem fere Auctores pro se, quos prima, paucis excep-

tis,

A tis, quos pro secunda sententia citauimus. Primo ergo ex terminis ipsius conclusionis constabit parui momēti esse illam rationem, qua vtuntur Liran. & Abul. quos sequitur Valquius cum alijs, vt concludant Melchisedech sacrificasse in pane, & vino dicentes Abrahamū, & socios eius non indignasse cibarijs, quia quatuor illi Reges, quos Abraham debellauit ditissimi venerant, ab ijsque potuit Abraham obtinere, quidquid frumēti, sibi, ac socijs opus esset, sic enim respondit Abrahamus Regi Sod omorum: *Non accipiam ex omnibus, quae tua sunt exceptis ijs, quae comederunt iuuenes*: nam vt bene aduertit Pererius potuit Melchisedech hoc ignorare, Abrahamoque, tanquam victori, atque indigenti cum pane, & vino obuiare: vel etiam, si sciret potuit id efficere in signum benevolentiae, & amicitiae, vnde nihil impedit, quominus etiam panem, ac vinum ad illum, sociosque cibandos proferret.

Liran. & Abul. reijciuntur Valquius etiam.

Bened. Per.

C Quod ergo tunc sacrificauerit in pane, & vino ostenditur primo, quia communis Ecclesiae receptio, & Patrum consensus asserens Melchisedech sacrificasse in pane, & vino, non aliunde vini desumpsit, quam ex praedicto loco Genes. 14. ad quem etiam D. Paul. respexit, cum Christum Dominum sacrificantem in pane, & vino adumbratum dixit in sacerdotio Melchisedech; ergo in ea actione credendum est sacrificasse, aliter enim non multum roboris obtineret praedicta Ecclesiae interpretatio: propter quod fundamentum Medina supracitatus. s. ad 3. quaest. ab hac sententia recedentes non solum temeritatem dicit, sed etiam videri, quod apertam haeresim incurrant: quam censuram admitterem in eos,

Probatio superioris conclusionis.

Genes. 14. D. Paul.

Medina.

*Iudicium au-
toris circa
sententiam
veram.*

*Reijcitur
secunda
sententia.*

*Dissoluitur
hæreticorum
fundamen-
tum.*

*Pagninus.
Bellarmín.*

qui absolute negauerint Melchisedechi sacrificij mate-
riam fuisse panem, & vinum: non vero in eos, qui dixe-
runt ipsum tunc in ea actione non sacrificasse, protulisse
tamen panes, ac vinum, in quibus antea sacrificauerat:
verum ad excludendum etiam hunc dicendi modum,
quem secunda sententia admittebat est efficax prædi-
ctum argumentum desumptum à communi receptione
Ecclesiæ, & Patrum consensu. Secundò, quia ex tribus
actionibus in eo loco relatis, & quæ Melchisedecho tri-
buuntur, duæ aperte sunt sacerdotales, nimirum, bene-
dicere Abrahæ, & decimas ab eo accipere: ergo tertia,
nimirum, proferre panem ac vinum actionique sacer-
dotalis esse debuit, non autem potuit esse alia, quam sa-
crificatoria, simplex enim panis, ac vini prolatio nõ est
actio sacerdotalis, imo, & subiecta materia id ostendit,
sicque statim hoc indicans Spiritus sanctus coniunxit:
Erat enim Sacerdos Dei altissimi, ostendens sacerdotale
dignitatem esse causam illius prolationis, quasi diceret
ex officio sacerdotis, quod exercebat protulit panem, &
vinum in sacrificium.

Neque contra vtranque prædictam assertionem facit
oblatantium hæreticorum fundamentum, dum im-
pugnant particulam, *enim*, quæ est in nostra Vulgata,
obijcentes illam nõ reperiri in Hebræo, sed loco illius
haberi, *Vau*, quæ est coniunctio, & vt iuxta prædictum
sensum dicant, & legant: *Protulit panem, & vinum, &
erat Sacerdos Dei altissimi*: vt nimirum ita omnia de
Abrahamo exponant: enim vero, vt tradit Pagninus,
lib. 4. inst. it. cap. 24. Et bene aduertit Bellarm. lib. 5. de
Eucharistia, qui est primus de Missæ sacrificio. cap. 6.

A Sæpe sæpius in sacris litteris coniunctio, &, accipitur pro particula causali, sic Genes. 20. dicitur ad Abimelech Regem: *Et morieris propter mulierem, quam accepisti, habet enim virum.* In Hebræo namque est eadem littera, *Vau*, cumque ibi Septuaginta legant: *Ista vero est cohabitans viro.* Et Pagninus: *Et ipsa maritata est marito.* Non fuit sola nostra Vulgata, quæ legit: *Habet enim virum:* nam similiter habet Paraphrastes: *Est enim uxor viri.* Sic etiam Genes. 30. dixit Labam ad Iacob: *Experimento didici, quod benedixeris mihi Deus propter te.* Pro, quod, est in Hebræo, *Vau*, idemque alijs in locis reperire facile esset, vnde corrui hæreticorum fundamentum tanquam innane.

Genes. 20.

Genes. 30.

B Probatur insuper idem institutum ex eadem radice *Hosti*, quam noster vulgatus transtulit, *proferens*, non vero, *obtulit*, vt falso obijciunt hæretici, illa verò significat talem prolationem, qualem rerum, ac temporis circumstantiæ exigunt, & sic sæpe significat prolationē hostiæ ad immolandum, vt bene probat Bellarminus loco supracitato ex 6. cap. Iudicum, vbi ex Hebræo ad verbum legitur: *Et offeram sacrificium meum, & ponam in conspectu tuo.* Sive vt Septuaginta: *Et proferam sacrificium, & sacrificabo coram te.* Quo loco cum idem verbum habeatur, nunc vertitur, *proferam*, nunc, *offeram*, semper tamen de prolatione, siue oblatione sacrificij, sique etiam Varablas citato loco Genes. 14. in scholijs ad eadem verba: *Protulit*, addidit, *vt sacrificaret*, vel, *vt offerret Deo, nam erat Sacerdos:* sique & confirmata manet prædicta veritas, & expedita ab hæreticorum obiectis.

Bellarm.
Iudic. 6.Vatab.
Genes. 14.

Quid de
Sacerdotio
Leuitico.

Exod. 29.
Leu. 2. & 9.
Num. 28.

De sacerdotio vero Leuitico, quod attinet ad sacer-
dotes, ceremonialisque, ac sacrificiorum ritus cōstat pas-
sim ex sacris libris; Sacerdotes enim animalia sacrifi-
care nunc hæc, nunc illa, sub his, aut illis ceremonijs
præcipiebantur; si quando vovo, vt Exod. 29. & Leuit.
2. & 9. alijsq; in locis Leuiticis sacrificijs aliquid panis
adhiberi præcipitur, aut etiam vini, sicut Num. 28. tales
res in ea sacrificia non assumebantur, vt materia pro-
pria ipsorum, sed tanquam quid ceremoniale, quod an-
nectebatur propriæ materiæ sacrificij, vt patebit expen-
denti citatum locum Num. 28. vbi postquam in Kalen-
dis præcipiuntur offerri duo vituli de armento, & aries
vnus, & agni anniculi immaculati septem: additur tūc:
*Et tres decimas similia oleo conspersa in sacrificio per sin-
gulos vitulos, & duas decimas similia oleo conspersa per
singulos arietes, & decimam decimam similia ex oleo in sa-
cificio per agnos singulos.* Vbi aperte ostenditur, massam
seu similiam non sumi in sacrificijs Mosaicis, vt pro-
priam materiam ipsorum, quod etiam in sequentibus
de vino ostenditur, dum dicitur: *Libamenta autem vini
quæ per singulas fundenda sunt victimas ista erunt, media
pars bin per singulos vitulos, tertia per arietes, quarta per
agnos:* vbi ex ipsis verbis sacri contextus, constat farinā
ac vinum in holocausto pro Kalendis non sumi in ea
lege, tanquam aliquid de substantia sacrificiorum, sed
potius, tanquam, quid ceremoniale ad ipsa sacrificia spe-
ctans, quæ cum etiam figura essent, atque vmbra veri sa-
cificij corporis, atque sanguinis Christi, quod in lege
gratiæ semper offerendum erat, illud etiam sub ea ratio-
ne adumbrabant, in quod vetus sacerdotium cum ve-

A

B

C

A ceri etiam lege in nouum, nouamque Ecclesiam transferendum erat, de quo late videri potest Albert. Pyghius lib. 2. Eccles. Hierarchiæ, cap. 5. vnde non valet argumentum Kæmnitij obijcientis ritum sacrificandi panem ac vinum communem fuisse sacerdotio Leuitico, cum sacerdotio Melchisedechi, nam Leuitici sacerdotij, vt diximus, sacrificia, quoad substantiam, ex pecudum, & caesarum victimarum oblatione constabant; & si aliquando res aliæ præciperentur admisceri pro diuersitate sacrificiorum: at vero sacrificium Melchisedechi in hoc singulare fuit, quod ex solo pane & vino, vt ex vnica atque propria materia conficiebatur, in quo expressum typum gessit veri sacrificij ex corpore & sanguine Christi seruatoris offerendi.

*A bert.
Pyghius.
Confutatur
Kæmnitius.*

*Propria
teria sacri-
ficij Mel-
chisedechi.*

B Hæc omnia autem, tum quæ reperiuntur in sacrificijs legis Mosaycæ, tum quæ reperiuntur in vero sacrificio corporis & sanguinis Christi sub speciebus panis & vini diabolus in sacrificijs Gentilium æmulari, ritulque, imo & sacramenta ipsa falso interuvertere, expendit egregie Tertul. in lib. de præscriptionibus aduersus Hæreticos à cap. 40. & deinceps, vbi inter alia sic inquit de diabolo ipsas quoque res, ipsamque scripturarum veritatem in hæreses conuertente: *Tingit & ipse quosdam vtiq; credentes & fideles suos, expiationem delictorum de lauacro reprobmittit, & sic adhuc inuitat mitræ; signat illic in frontibus milites suos, celebrat & panis oblationem, & imaginem resurrectionis inducit, & sub gladio redimit coronam. Quis? quod & summum Pontificem in vnis nuptijs statuit? habet & virgines, habet & continentes: ceterum si Numæ Pompilij superstitiones reuoluamus,*

Tertul.

si sa-

si sacerdotalia officia, insignia, & privilegia, si sacrificalia ministeria, & instrumenta, & vasa ipsorum sacrificiorum, ac piaculorum, & votorum curiositates consideremus, non ne manifeste diabolus morositate illam Iudaica legis imitatus est; cum ceteris quæ prosequitur.

CAP. VII.

*Christum Dominum vere Sacerdotem
fuisse.*

*Conclusio
de fide.*

Conclusio est de fide Christum Dominum vere, ac proprie Sacerdotem fuisse. Continetur aperte in sacris litteris, quæ Christum Dominum Sacerdotem acclamant, ipsumque mediatorem inter Deum & homines constituunt, & in quibus passim videmus Christo Domino omnia Sacerdotis munera supra assignata adscribi quoniam vero, ut iam supradiximus præcipua sacerdotij ratio consistit in oblatione sacrificij. Idcirco, de hoc & capite sequenti, ubi ostendemus ipsum Deo Patri in ara crucis, sacrificium pro hominibus obtulisse, & capite decimo agendum est, ubi pariter de sacrificio oblato in nocte Cænæ differendum est, interim si Sacerdotis munera percurramus id ipsum ad vestibulum sacrorum voluminum apparebit.

*Christus
Dñs oravit
pro nobis.
1. Pet. 2.*

Ipse ergo Christus Dominus primo oravit pro nobis omnibus, virtuteque, ac meritis eius redempti sumus, & effecti diuinæ consortes naturæ. 1. Pet. 2. Deinde ipse

obtulit

A obtulit sacrificium Deo Patri pro hominibus, tum offerendo corpus suum in ara crucis, ipse enim, tanquam ouis ductus fuit ad occisionem, tum in nocte Cœnæ, prius enim quam pateretur accepit panem, & gratias agens benedixit, &c. Tertio ipse Doctor noster extitit, imo & Legislator; vnde Malach. 2. De eo dicitur teste D. Tho. q. 22. art. 1. in corp. *Legem requirent de ore eius.* Quartò, Dux noster fuit, sic enim Micheæ cap. 5. de eo dictum intelligitur vaticinium illud, quod de Betlehè exiet Dux qui regat populum Israel. Quintò loco duxit populum ad destinatum finem, ipse enim est via, veritas, & vita. Ioan. 4. Nemoq; venit ad Patrem, nisi per illum, & nisi militet sub illius vexillo. Sextò, ipse constitutus est iudex viuorum, & mortuorum, iudicabitq; orbè terræ in æquitate, & veritate, Matthæi enim 22. cap. *Filius hominis venturus est in gloria Patris sui cum Angelis suis, & tunc reddet unicuiq; secundum opera sua.* Idemq; habetur Math. 24. & Luc. 17. & Acto. 1. dicitur ad viros Galilæos: *Hic Iesus, qui assumptus est à vobis in cælum, &c.* Tandem vltimo loco Pastor est, qui animã suam posuit pro ouibus, non sicut mercenarius, & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, sicut enim pastor Isai. 40. *Gregem suum pascit in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo leuabit, fetas ipse portabit.* Vnde merito Ioann. 10. Se pastorem bonum commendauit. Et Zachar. 14. relatum ab Euangelista Marco, cap. 14. *Percutiam pastorem, & dispergentur oues.* De Christo seruatore est communiter receptum.

C Constat præterea ipsum Sacerdotem fuisse ex Psal. 29. quem de se intellectum obiecit Iudæis, Marc. 16.

Malach. 2.
D. Thom.

Christ. dux
noster.

Mat. 22.

Mat. 24.
Luc. 17.

Christus D.
pastor no-
ster.
Isai. 40.

Ioan. 10.
Zach. 14.
Marc. 14.
Christus D.
Sacerdos.
Psal. 29.
Marc. 16.

D. Thom.

Hebr. 4.

Conc. Trid.

præterea D. Paul. in Epistola ad Hebræos à capite secūdo vsque ad nonum de Sacerdotio & Pontificatu Christi Domini differuit: sicque D. Tho. loco supracitato id probat ex cap. 4 eiusdem Epistolæ: *Habemus Pontificē, qui penetravit cælos Iesum filium Dei.* Idemque traditur supracitato loco Tridentini; & ex sequentibus vbi de sacrificio crucis, & Cœnæ agendum est constabit apertius.

CAP. VIII.

Sacrificium Deo Patri obtulit in ara crucis.

I. Arg.

Qualis actio sit sacrificium.

D. Tho.

Pro parte negante præsentis dubitationis nonnulla sese offerunt argumenta, quæ illustrent potius, quam labefactent assertam tituli resolutionem. Et primo quod Christus Dominus in ara crucis sacrificium nõ obtulerit videtur ostendi, quoniam Christus Dominus non sacrificauit seipsum, tanquam verus sacerdos, neq; in ara crucis exercuit aliquod sacrū officium circa corpus suum, quod tamen opus est ad rationem sacrificij, cum sit actio exterior, & sacra, qua quis Deo offert hostiam in recognitionem supremi dominij, & subiectionis ad ipsum ex affectu virtutis religionis: imo, vt obijcit D. Thom. hostia ex eo, quod offertur sanctificatur, Christi autem humanitas statim à principio sanctificata fuit, & gratia vnionis, & gratia sanctificante, ergo non potuit Christus Dominus seipsum in cruce offerre Deo Patri in sacrificium.

Secundo

A Secundo ex eodem D. Thom. Sacerdotium Christi Domini magis assimilatum fuit sacerdotio Iudæorum, quam sacerdotio Gentilium, quo dæmones colebantur, sed in lege veteri nunquam homo offerebatur in sacrificium, imò id grande piaculum reputabatur, & in sacrificijs Gentilium maxime reprehenditur, de quibus dicitur Psalm. 105. *Effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum, &c.* Ergo in Christi sacerdotio nō debuit esse hostia Christus homo occisus.

2. arg.

Ps. 105.

B Tertiò, ad rationem sacrificij non sufficit quomodo-
B cunque offerre hostiam, sed ex auctoritate publica, & electione ad hoc debet institui, qui ex officio Deo hostiam offerat: sed Christus Dominus non sic in ara crucis obtulit corpus suum, & vitam, ipse enim posuit animam suam pro ouibus suis: ergo ipse in cruce non potuit offerre sacrificium. Maior vero, quæ sola videtur probatione indigere ex ijs, quæ supra diximus capite secundo ostendi potest, aliter enim nisi ad sit Ecclesiæ auctoritas & electio ad id muneris cuncti Christiani in ea latitudine Sacerdotes dici possent, vt Tertul. in lib. de exhortatione ad castitatem cap. 5. pulchre tetigit dicens: *Nonne, & laici sacerdotes sumus scriptum est Apocal. 1. Regnum quoq; nos & Sacerdotes Deo, & Patri suo fecit, differentiam inter ordinem, & plebem cõstituit Ecclesiæ auctoritas, & honor per ordinis confessum sanctificatus à Deo, ubi ecclesiastici ordinis est cõfessus, & offert, & tinguit Sacerdos, qui est ibi solus.* Quem tamen Tertulliani locum caute lege, & docte explica, sicut enim Christianos omnes Regnum Dei dicit de Regno spiri-

3. arg.

Tertul. 1

Cautè lege.

tuali explicadus, ita & Sacerdotes dicit, quatenus Deo per orationes suas, & preces spiritualia sacrificia offerunt, est enim Deo acceptabile sacrificium spiritus con-
 tribulatus; aliter vero Lutheri faueret hæresi, qui omnes laicos sacerdotes dixit, constat vero ex sequentibus sic esse exponendum Tertullianum.

4. arg.
 D. Tho.

Quarto, ex D. Tho. 2. 2. quæst. 85. art. 3. ad 3. Sacrificatio est operatio religiosa, qua ipsemet, qui sacrificat facit aliquid sacrum in re oblata: crucifixores autem, & carnifices, qui Christo Domino passionem intulerunt, sacrilegium perpatrati, & nõ opus sacrum operati sunt: ergo non intercessit in morte Christi Domini sacrificium, quod ipse offerret.

D. Paul.
 Ioan. 17.

Cyri-
 Chryso-
 Rupper.
 Marian.
 Ioan. 17.

V. 3.

Non tamen hæc, & similia cogunt à supraposita veritate discedere, sed persistendum est in assignando sacrificio, quod Christus Dominus obtulit in cruce pro salute omnium hominum. Est hæc veritas recepta non modo à Catholicis, sed etiam ab hæreticis, qui non negauerint Christum verè hominem fuisse, vereque pro hominibus mortuum: eam tradidit D. Paulus locis supracitatis, & idem Christus Dominus. Ioan. 17. loquens de passione sua, & morte pro hominibus suscepta dixit: *Pro eis sanctifico me ipsum*, id est, *Sacrifico me ipsum*, sicut exponunt Cyrillus, Chrysost. & Ruppert. Solebant enim victimæ sanctificari, id est, segregari ad cultum Dei antequam offerretur, quo sensu Ioannes Marianna in sua paraphrasi ad citatum cap. 17. Ioan. dicit posse exponi locum D. Pauli ad Rom. 9. dum dicit: *Optabam anathema esse à Christo pro fratribus meis*, id est, *segregatus in sacrificium*: a quo sensu non longe abest Diuus

A Hiero. in epist. ad Algasiam. quæst. 9. Nec dissonat Græca ethymologia ab *αναθετιναι*, quod significat reponere, siue separare, & aliquando etiam attollere, siue suspendere, vnde denaria quæ templis solent offerri, Græco nomine *αναθεματα* dici possunt.

D. Hieron.

Confirmari, & illustrari amplius potest superior doctrina ex ijs verbis quæ sanctissimus Præcursor Baptista dixit dum Ioan. i. Christum Dominum ad se venientem videret, vocans enim illum agnum Dei proculdubio illum offerendum in sacrificium prænuntiavit, vt

Ioan. i.

B optime expendit Theophilactus ad eundem locum, siue quod Deus acceperit mortem Christi pro nostra salute, siue quod Deus tradiderit illum pro nobis ad mortem, in eo enim sensu tangit Christum Dominum dici agnum Dei, eademque est Euthymij mens, idemque sentit D. Epiphan. hæresi 8. Vide quæ D. Thom. lect. 14. in 1. cap. Ioannis ad hoc comprobandum adducit ex Origene expendente quinque animalia, quæ solebant offerri in Templo, quæ quidem omnia præfigurarunt verum sacrificium, quod est Christus, qui semetipsum obtulit oblationem Deo, proindeque, & si ex alijs animalibus fierent sacrificia in Templo cæteris temporibus, vt dicitur Num. 24. vnum tamen erat quotidianum, in quo iugiter vnus agnus mane, & alter vespere offerebatur, in quo sacrificium veri agni Christi Domini in crucem acti tanquam in principali veteris legis sacrificio adumbratum fuit.

Theophil.

Euthym.

D. Epiphan.

D. Tho.

Ioan. i.

Origen.

Num. 24.

C Ostenditur amplius eadem veritas ratione D. Tho. Enim vero propter tria homo sacrificio indiget, nimirum propter remissionem peccati, gratiæ conseruatio-

*Conclusio
ratione ostē
ditur.*

nem, & illius consummationem, sed hæc tria obtinuit
 homo per humanitatem Christi Domini, dum pro no-
 bis se ipsum tradidit in cruce: ergo in ea tunc sacrificiū
 Deo patri obtulit, & proinde simul fuit hostia pro pec-
 catis, hostia pacifica, & holocaustum: nam hostia pro
 peccatis offerebatur Deo propter remissionem peccati:
 iam vero ipse iniquitates nostras portauit. Isai. 13. Et
 factus est propitiatio pro peccatis nostris. 1. Iohan. 2.
 Propter delicta enim nostra traditus est. Ad Roman. 4.
 Hostia vero pacifica offerebatur pro salute offerentium
 Leuit. 3. at Christus Dominus ad Hebr. 1. *Factus est om-
 nibus obtemperantibus sibi causa salutis aeterna.* Holo-
 caustum vero offerebatur, quasi totum incensum. Le-
 uit. 1. v. scilicet spiritus hominis perfecte Deo vniretur,
 quod maxime erit in gloria, cum per gratiam & chari-
 tatem consummatam illi fuerimus inseparabili amore
 coniuncti: nos vero, habemus fiduciam per sanguinem
 eius: ad Hebr. 10. In introitum Sanctorum, idest in cæ-
 lestem gloriam: sicque licet Christus Dominus nō oc-
 ciderit se ipsum, dum tamen voluntarie mortem subiit,
 illamque in sacrificium pro delictis nostris Deo Patri
 obtulit fuit plane, quoad remissionem peccati hostia
 pro peccato, quo ad gratiæ conseruationem, e qua spiri-
 tualis vita procedit hostia pacifica, quo ad illius vero
 consummationem, perfectamque vniōem cum Deo
 holocaustum extitit.

Ad primum ergo in oppositum respondetur sacrifi-
 cium non necessario includere actionem aliquam phy-
 sicam, quam sacrificans circa rem oblatam exercere te-
 neatur, sed sufficere moralem actionem, qua res ab alio

.rom. 11. 0

Isai. 13.

Iohan. 2.

Rom. 4.

Leuit. 3.

Hebr. 1.

Leuit. 1.

Perfecta
 vniō cum
 Deo signifi-
 cata in ho-
 locausto.

Hebr. 10.

Solutio ad

I. argum.

.rom. 11. 0

.rom. 11. 0

A

B

C

.rom. 11. 0

D

phy.

A physice immutata offeratur in cultum, & obsequium dei, quæ solutio videtur esse ad mentem D. Tho. citata quæst. 22. art. 2. ad 1. Bámque sequuntur RR. vnde eadē improba, sacrilegaque actione, qua carnifices corpus suum immutabant potuit Christus Dominus bene vti ipsum offerendo in obsequium, & reuerentiam deo patri ex affectu virtutis religionis, sicque in huiusmodi morali actione sacrificabat, & vere corpus suum sic immolatum sacrificium dici poterat, nam sacrificium, vt Doctores aduertunt dicitur, & de re oblata, sicut de actione ipsa, quatenus primo de actione ipsa religiosa dici debeat, indeq; denominatio ad rem in eo oblatam derinetur: neque etiam obstat, quod additur in argumento, & si enim anima Christi D. à principio sanctificata fuerit, & substantiali sanctitate ab ipsa vnione cum Verbo proueniente, & gratia habituali sanctificante, hoc tamen non obstat, quominus in cruce oblata nouo modo sanctificaretur, vt hostia actualiter tunc exhibita, & ita acquisierit in cruce nouum modum actualis sanctitatis ex antiqua gratia vnionis, quæ, conclusa ratione sacrificij, huc nouum sanctitatis modum formaliter non conferebat.

B Ad secundum ex D. Tho. respondetur occisionem Christi hominis cum duobus confetri posse, vel nimirum cum voluntate occidentium, quo pacto nequijt habere rationem hostiæ, sed potius sacrilegium exercandum extitit, vel cum voluntate Christi D. patientis, qui vltro se morti obtulit: priori modo impia gentium sacrificia representabant occisionem Christi Dominici secundo modo habuit mors Christi ratio-

.81. 100 C

Sacrificium
de re oblata
dicitur, &
de actione
dicitur.

Solutio ad
secundum.
non H. C

Mors Christi
siquomodo
sacrificium.

Dent. 18.

Genes. 22.
Sacrificiū
humangui-
ta non est
intrinsecē
malum.

Indic. II.
Sacrificiū
Iephe qua-
luer excu-
sandum.
Hebr. 11.

ad tit. 10.
D. Hieron.

nom sacrificij, nec conuenit cum sacrificijs gentilium, dicitur enim Deuter. 18. *Cauere ne imitari velis abominaciones illarum gentium, nec inueniatur in te, qui lustrat filium suum, aut filiam per ignem.* Neque obstat, quod Genes. 22. Abraham filium suum Isaacum statuerit immolare, nam sacrificare hominem innocentem, non est de se ita intrinsece malum, vt Deus, qui mortis, ac vitæ auctor est citra alicuius iniuriam id nequeat præcipere, cui & victima, & immolās obtemperare ad nutum teneantur: at vero extra Deum, cum nullus hoc supremum dominium habeat in mortem, atque vitam hominis, nullus sine crimine poterit innocentis occisionem præcipere, vnde gentes talia facientes pro cultu dæmonum scelerate agebant, ideoque merito arguebātur. Maior difficultas est de facto Iephe Galaaditæ, Iudic. 11. Qui licet non sit à Deo reprehensus, quod vnigenitam filiam in sacrificium holocausti obtulerit, in mo. 11. cap. epist. ad Hebr. inter sanctos viros referatur, id tamen factum creditur, quia spiritus, & deuotio, ex qua motus fuit ad vouendum ex Spiritu sancto proculdubio fuit, vt eodem loco insinuat, & propter victoriam, quam ab inimicis populi dei reportauit, non habuit tamen in eodem spiritu discretionem, & in reddendo habuit impietatem; vnde, vt D. Hieron. inquit: Stultus fuit in vouendo, & in reddendo impius: adde, si placet non omnino improbabile illum de tam iniquo facto penituisse, quod tamen aliquod bonum potuit figurare, nimirum virginitatem, quæ in lege gratiæ per votum maxime colenda erat, & tanquam Deo gratissimum sacrificium obseruanda,

sicut

sicut

sicut

A sicut etiam in ipsis gentilium sacrificijs, & Mosaycæ legis sacrificia; imò & multa ex legis gratiæ, quasi sub inuolucro, & veritatis ænigmate adumbrata latebāt, de quo videri debet Tertul. in lib. de præscript. aduers. hæret. à cap. 40. cum sequentibus vbi pulchre ostendit diabolum in sacrificijs gentilium æmulari, & ritus legis Mosaycæ, & legis gratiæ sacramenta ipsa falso interuenire, sic vero inquit inter alia: *Ipsas quoq; res* (loquitur de diabolo scripturarum veritatem in hæreses conuertente) *sacramentorum diuinorum in Idolorum mysterijs æmulatur, tingit, & ipse quosdam vtiq; credentes fideles suos expiationem alicuorum de lanacro repromittit, & sic adhuc initiat mithra, signat illic in fronte milites suos, celebrat, & panis oblationem, & imaginem resurrectionis inducit, & sub gladio redimit coronam, quid, quod & Summum Pontificem in vnis nuptijs statuit; habet & virgines, habet, & continentes: ceterum si Numa Pompilij superstitiones reuoluamus, si sacerdotalia officia, insignia, & privilegia, si sacrificalia ministeria & instrumenta, & vasa ipsorum sacrificiorū, ac piaculorum, & votorum curiositates consideremus, nõne manifeste diabolus morositatem illam Iudaicæ legis imitatus est? Ex multis, quæ prosequitur patienter percipite quæ dicta sunt.*

B

C

*Tertul.
Diabolus
æmulator
veri sacri-
ficij.*

Ad tertium dices cum D. Tho. sacrificium duplex esse priuatum vnum, quod quisque propria voluntate offerre potest, si debito modo, & positiua lege non sit prohibitum, alterum commune, & publicum, communique lege institutum, vt nomine totius populi offeratur, & hoc est propriissimum sacrificium, quod solus

*Solutio ad
tertium ex
D. Tho.*

*Solutio ad
quartum.*

Sacerdos offerre potest: cum autem Christus dominus veré fuerit Sacerdos, recte excellentissimum hoc sacrificium sui corporis & vitæ in vtriusque legis sacrificijs iam pridem adumbratum offerre potuit, & in cruce obtulit, non quidem sacrificium secundum legem, sed secundum propositum voluntatis suæ, patrisque præceptum quod libens, ac volens adimpleuit, dum se ipsum pro mortalium salute in cruce obtulit. Ad quartum patet solutio ex ijs, quæ diximus ad primum argumentum, nec est, cur eadem repetantur, quæ non pariunt iteratâ leporem.

C A P. IX.

Quid de passionibus Martyrum dicendum.

DIFFICILIS sane, & gordianus indicatur nodus iste in præsentî dissoluendus, consistit autem in assignanda ratione, ob quam oblatio corporis & vitæ Christi D. in cruce vere sacrificium extitisset, non sic vero de Martyrum passionibus, vitam dum Deo offerunt in patibulis sentiendam sit.

*Inter Martyrum
passiones, &
Christi mortem
discrimen.*

Discrimen ergo nonnulli primo constituunt in eo, quod Christus D. fuerit suæ immolationis, ac mortis causa, non modo eam ab alijs illatam acceptâdo, quo pacto etiam Martyres suarum passionû causa existunt, sed etiam causando illam indirecte, quia, nimirum,

A poterat passionem suam impedire aduersarios reprimendo, ne aut vellent, aut possent eum impetere ad verbum enim eius Ioan. 18. *Hostes eius abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.* poterat etiam æque bene, & æque facile per animam suam, vt per instrumentū verbi efficere, ne passionis instrumenta corpus suum læderent, imò nec tangerent, vnde peculiari modo dicitur mors Christi D. ipsi volūtaria aliter, atque Martyribus propriæ passiones exitere. Nam Isai. 53. Oblatus est, quia ipse voluit. Et Ioan. 10. Ipse Christus D. dixit, quod nemo auferbat ab eo animam suam: vnde cum hoc modo Christo D. fuerit voluntaria mors, nō solum diuina, sed etiam humana volūtate, quod secus in Martyrum passionibus expenditur, inde fit, vt oblatio corporis Christi D. in arā crucis sacrificium sit, nō sic vero Martyrum passiones.

Ioan. 18.

Isai. 53.

B
C Hæc ergo solutio, si in ea intelligatur Christum D. cooperando per animam suam, vt per instrumentum verbi actiue, quomodo cūq; concurrisse ad mortē suam, vt videtur indicare Medina, falsa aperte est, iam enim in aliquo sensu actiuo dici posset Christum D. se ipsum occidisse, quod, aut dicere, aut sentire impium esset: si vero discrimen statuatur in eo, quod explicuimus, quia nimirum Christus D. poterat impedire, & cohibere occisores, ne in ipsum irruerent, nō sic vero Martyres, probatur solutio Caietano iētaculo 3. nec displicet Suar. 3. p. disp. 46. sect. 1. §. dices ergo, Cabrera in comment art. 2. quæstionis 2. 2. Aliam etiam solutionem inculcat Caiet. loco citato, quam desumit ex natura, & virtute sanguinis Christi D., qui ex vnione ad ver-

Medina.

Caiet.
Suar.
Cabrera.

bum efficaciam habet, vt nos possit Deo reconciliare, cum pro alijs sit etiam meritorius, quod tamē in Martyrum sanguine non reperitur.

*Reiicitur
uterq; mo-
dus dicēdi.
D. Tho.*

*Christus D.
q; modo
moysenas.*

Damas.

*Scot.
Vasq.*

Neutri tamen solutioni acquiescimus, non primæ, enim vero Martyres sæpe sæpius mortem euadere, ac tyrannorum gladios effugere potuerunt, quos non modo non exhorruere, sed etiam vt D. Tho. 2. 2. q. 124. art. 3. ad 1. neque interrogati, neque citati libentes in medium fidei zelo commoti prodibant, atque etiam paratis ensibus vltro pectus dabant, vt autem in istius modi oblationibus sufficiens voluntarium eluceret, quale sacrificium posset constituere, non opus erat, vt mortem possent omnino euitare, alioquin ipsis nature iure debitam, nam Christus dominus naturali etiam senectute moriturus erat, vt ostendunt Theologi ad 3. p. q. 14. art. 3. & 4. Nam & si ex debito peccati, sicut ceteri homines, non cōtraxerit humanos defectus, tamen defectus naturales, & indetractabiles passiones, vt loquitur D. Damascen. lib. 1. fidei orthodox. cap. 14. voluntarie suscepit, dicuntur autem huiusmodi defectus naturales, quia totam naturam humanam consequuntur, in detractabiles autem, quia defectum scientiæ, & gratiæ, non important, ex qua autem causa tunc mors Christo domino prouentret vide Scot. in 3. d. 16. q. 2. §. ad quæst. igitur. Posteriorem autem solutionem recte impugnat Vasq. disput. 84. c. 5. §. Posterior differentia, & ex ijs, quæ supra diximus explicandorationem sacrificij, quod in hac oblatione intercessit, impugnatur aperte, nam sacrificium aliud est pro peccatis, aliud etiam in gratiarum actionem, qua-

A

B

C

A le fuit sacrificium Noe, & Melchisedech, & quale erat illud, in quo offerebatur hostia pacifica. Deinde sacrificium pro peccatis non necessario debet offerri pro peccatis ipsius Sacerdotis, & populi, sed satis est, quod sit pro peccatis populi, sicut Christus D. verum sacrificium præstitit, quod tamen non obtulit pro peccatis proprijs, sed populi, & si lex scripta præciperet prius offerre pro peccatis proprijs deinde pro populi, & in ea lege quis extitisset proprij peccati immunis, non proinde desineret sacrificium verum pro alienis peccatis offerre, si aliud non obstaret; potuerunt ergo Martyres é conuerso offerre sacrificium Deo pro peccatis proprijs, etiam si eorum mors, & sanguis non haberet efficaciam vt posset offerri in sacrificium pro peccatis aliorum, foret enim tunc priuatum quoddam sacrificium, vt supradiximus, non tamen commune, quale extitit sacrificium corporis, & sanguinis Christi Domini in ara crucis ob efficaciam illius, quæ sufficiens erat ad delenda omnia humani generis peccata, & superabundans, vnde pulchre P. Augustin, tract. 84. in Ioannem dicit similitudinem hanc in Martyrum passionibus ad Christi D. mortem in cruce expendit dicens: *Et si fratres pro fratribus morimur, nullus tamé sanguis Martyris in peccatorum remissionem funditur, quod fecit Christus pro nobis, neq; in hoc quod imitemur, sed quod miraremur contulit nobis.*

C Ex alio defectu excludit Vasques supracitatus á ratione sacrificij Martyrum passiones, nam §. Respõdeo igitur, dicit Martyres non ex cultu religionis, & recognoscendo, quod Deus sit vitæ, ac mortis auctor, sed

P. August.

Vasq.
Alio rei
citur.

*Quid sit
martyriū.*

ex fortitudine & charitate, ne scilicet committerent aliquid contra fidem, & legem Dei mortem subire, est enim Martyrium ex D. Tho. supracitata q. art. 1. sustinentia pia insularum passionum propter testificationem, seu confessionem constantem Christianæ fidei, Martyresq; ex Græca voce ijdem sunt, atq; testes, estq; quadruplicis virtutis actus Martyrium, elicitus primo, & principaliter à fortitudine, & à patientia consequenter, est autem à charitate, vt ab imperante, à qua maximam desumit perfectionem, vt docet D. Tho. art. 31. respicit vero Martyrium fidem, vt finē, in quibus omnibus nihil apparet ex quo desumatur ratio sub qua intelligamus hunc actum procedere ex cultu religionis, quod tamen multo differentius reperitur in morte Christi, per quam Deum coluit, & quam illi ex cultu religionis obtulit.

*Reijcitur
Vasquius.*

Hanc tamen Vasquij solutionem merito impugnat Iosephus Ragusa ad citatum locum 3. p. in D. Thom. Quoniam, aut differentia hæc quod mors Martyrum nō sit ex fine, & cultu religionis, sicut mors Christi D. sed ex fine aliarum virtutum petitur ex Christi D. & Martyrum intentione, aut ex facto ipso, quia scilicet Christus D. intentionem habuerit offerendi mortem suam Deo patri ex cultu religionis, non sic vero Martyres, ex quo principio nihil certi colligi potest, potuerunt enim Martyres, sicut, & Christus D. eodem animo, atque intentione tormenta pati, mortemque Deo offerre ex cultu religionis, sicut Christus dominus obtulit: vel sumitur discrimē ex ipsa rei natura, nimirum ex Christi D. morte, & Martyrum passionibus, sed ex

A hoc etiam non comparet assignanda dissimilitudo, sicut enim mors Christi D. potuit esse materia sacrificij, ita etiam mors cuiuslibet alterius hominis, nisi aliunde repugnaret, & sicut mors Isacchi poterat esse materia sacrificij, quod Deus Abrahamo præceperat, ipseque Abrahamus parauerat, ita etiã Martyrum mors id habere potuit, quod expendens Hugo & D. Laurentium cum Abrahamo conferens præstantius holocaustum dicit illud, quod D. Laurentius obtulit in craticula, quam illud quod parauit Abrahamus inter cetera vero inquit: *Efficitur holocaustum Domino*, id est, *totum incensum intus igne charitatis, exterius vero flamma tribulationis, hic quia obediens efficitur filium recipit incolumen, ille, quia perseuerat in tormentis à Dei filio recipitur ad salutem.* Nec vero discrimen ex parte voluntatis diuinæ excogitari potest, quid enim obstabat, quominus Deus vellet Martyris mortem oblatam in recognitionem, & testimonium diuinæ excellentiæ, & recognoscendo, quod Deus auctor esset vitæ & mortis, sic illam à Martyre oblatam acceptare; reponeretur vero iam tunc talis actus in specie virtutis religionis.

Hugo de claustro anima.

B Aliunde ergo idem Auctor diuersam rationem colligit dicens Martyrum passiones potuisse quidem recipere bonitatem virtutis religionis, imo illam recepisse, tamen talem bonitatis speciem sub religione, nimirum sacrificij, nec recepisse, nec potuisse recipere, quam tamen bonitatem recepit mors Christi D. id vero probat, quoniam sola relatio in finem, & obiectum alicuius virtutis communissimè tribuit quidem actui

Alia euasio Raguse.

existēti in aliqua specie virtutis bonitatem illius virtutis communis, non tamen tribuit aliquam determinatam speciem sub illa, adducitq; exemplum in actu iustitiæ, vel temperantiæ, qui si fiat ex charitatis notu ob amorem bonitatis diuinæ, recipiet bonitatem charitatis, nullam tamen determinatam speciem sub illa, & hoc modo dicit Martyrum passiones oblatas, & acceptatas fuisse in honorem diuinæ excellentiæ affectu religionis, ratione tantum communi & generica, qua possunt referri in illā omnes actus boni in aliqua specie virtutum extra sacrificium, fuit enim mors illorum in specie fortitudinis, patientiæ, &c. in hac vero specie bonitatis, nimirum sacrificij, nec Deum coluerunt, nec colere potuerunt.

*Reijcitur
Ragusa.*

Hæc & similia adducit Ragusa vir sane, & doctus, & ingenio felix, ea tamen ad minus mihi incerta, & dubia multa sunt, aliqua enim aperte claudicant, qui enim fieri potest, ut actus virtutis alicuius participet bonitatem virtutis religionis, dum ab alia virtute elicitur sub affectu, & cultu Dei, & hanc rationem non participet sub aliqua determinata specie, nimirum ad rationis, voti, orationis, sacrificij, aut laudis inde enim actus elicitus ab vna virtute, & ab alia imperatus habet, quod penes affectus, & rationes motiuas, sub quibus tendit in suum obiectum, & finem secundum diuersas formalitates ad diuersas species pertineat, quia bonitatem genericam cōmunissimæ virtutis, sub qua continentur prædictæ species, participare nequit, nisi sub aliqua specie illius determinata, quatenus nimirum ab speciali virtute, quæ sit illi cōmunissimæ inferior

*Bonitas ge-
nerica, sine
specifica ne-
quit parti-
cipari.*

A imperatur, aut sub illius ratione motiua tendit in obiectum, aut finem.

B Quod monstratur eodem exemplo (clauus clauum trudar) nam actus iustitiæ, aut temperantiæ, si impertur a charitate ob amorem bonitatis diuinæ, participabit quidem rationem charitatis, non charitatis erga proximum, sed charitatis erga Deum, cum sit ex motiuo bonitatis diuinæ, & sub hac ratione tendat actus ille in Deum, ideo enim tunc quis elicit actum iustitiæ, aut temperantiæ, & sub hac ratione, & sub motiuo diuinæ bonitatis, quæ tunc est obiectum motiuum talis actus ille specificatur, & ad charitatem pertinet, eñ tamen sit elicitus a iustitia, vel temperantia, potest enim idem actus physice, & in entitate vnus ad diuersas virtutes sub diuersis motiuis, & rationibus formalibus spectare. Cernitur amplius hæc doctrina in genuflexione v. g. quæ est actus humilitatis, & adorationis externæ proportionatus quidem, vt assumatur in materia religionis, vnde, qui genuflectit ex affectu colendi Deum recognoscendiq; illum, tanquam primū principium omnium rerum in essendo, & operando vere exercet per talem actum virtutem religionis, nõ modo communissime sumptæ, sed in quadam certa, & determinata specie, nimirum latræ. Nec etiam recte procedit doctrina illa vniuersim, sicut traditur de omnibus actibus aliarum virtutum, neque enim omnes sunt proportionati, vt assumantur in materiam religionis, sicuti enim de ambulatione, aut simili actu nõ possumus vt ad ostendendam humilitatem. v. g. ita neque prudentia, aut ars habet actus proportionatos

Exemplo idẽ ostenditur.

Actus virtutis vnus idem physice ad diuersas virtutes quomodo pertineat.

Reijcitur amplius.

Laurea Conimb.

ad exhibendum Deo cultum sub affectu Religionis, ut notauimus in nostra Laurea. q. 7. Scholastica. p. 1. & probat Suar. disp. 51. in 3. p. sect. 1. Imò non ob alia fundamenta credunt multi adorationem interius consummari posse, cum sit actus religionis, quoniam potest quis elicere actum credendi motus solum ob excellentiam diuinam, ut sic se Deo submittat, illique reuerentiam præstet, erit vero tunc actus fidei obiectum, circa quod adoratio versabitur, habebitque prædictus actus credendi obiectiue bonitatem religionis, non sane in communi, sed sub determinata specie virtutis adorationis, patriæ videlicet. Propter quod fundamentum Scot. in 1. d. 9. q. 1. 6. de primo, distinguit adorationem internam ab externa, quia nimirum interna potest in prædictis actibus consumari, quod nos late probauimus de adoratione religiosa, prout distinguitur à politica, & ciuili. Confirmarique potest in alijs actibus aliarum virtutum, qui sunt affectu virtutis religionis, nullo enim modo talem affectum induere possunt, nisi per aliquam speciem virtutis religionis, voti, adorationis, sacrificij, aut similis, tuncque ratione talis affectus mediante speciali virtute participabunt rationem religionis communissime sumptæ, ut facile cerni potest in elemosina, aut simili opere, quod quis ex voto præstet. Ergo similiter mors Martyris, quæ de se est actus elicitus à fortitudine, & habet honestatem charitatis, & patientiæ, dum quis sustinet viriliter mortem, ne agat contra fidem, & legem Dei, propter quod ad has virtutes, secundum diuersas rationes spectat, poterit nihilominus, si offeratur in sacrificium pro peccatis proprijs

Suar.

Scotus.

Confirmatio
prædictæ in
pugnationis

A recognoscendo Deum, ut Auctorem vitæ, & mortis habere sacrificij rationem nisi aliud obstat.

Nec in oppositum facit quod ex D. Thom. 2. 2. q. 85. art. 3. obijcit idem Auctor, actus qui proprie dicuntur sacrificia esse illos, qui non habent ex alio laudem, nisi quia fiunt propter reuerentiam diuinam: at vero mors aliorum hominum extra Christum, si non habeat ex alio laudem ex patientia videlicet, fortitudine, aut charitate non potest propter solam reuerentiam diuinam offerri, & inferri, nisi Deo singulariter præcipiente, nam si animalia offerrebatur, illorū vita penes homines erat, cum tamen vita hominis solum fit penes Deum, qui statuit, ut propter solam reuerentiam Dei non offerretur hominis vita, sed solum ad euitandam irreuerentiam, & ne contra fidem, & legem Dei agatur, ex quo mors Martyrum laudem habet, & proinde sacrificium esse nequit, mors vero Christi hoc habuit, quod solum oblata est in reuerentiam Dei ad recompensandum, & refarciendum honorem diuinum, quoad fieri potuit in qualitate, & quantitate, ad quod maxime conueniens fuit mors Christi, proindeque habuit facultatem moriendi pro reuerentia Dei, offerrendique vitam suam in sacrificium pro peccatis hominum.

B

C

Non minus incerta sunt hæc, quam præcedentia, etenim quod hominis vita sit in solius Dei manu constituta, & nemo se ipsum possit occidere, permittere ve occisionem sui, ad quam non teneatur, non tollit, quod supposita illaratione propriæ mortis ab alijs, eam possit offerre in sacrificium pro peccatis proprijs bene vten-

*D. Thom.
exponitur.*

*Mors Mar
tyrū habet
ex alio lau
dem.*

*Impugna
tio præce
dētium.*

do peccaminosa actione occidentium, ad eum modū, quo supradiximus Christum D. vsum fuisse sacrilega actione Iudæorum crucifigentium se, neque facit discrimen aliquod, quod mors Christi D. fuisset ex præcepto Patris, non sic vero mors Martyrum, vt illa offerri posset in sacrificium, non vero hæc, vt patet ex dictis: & insuper simile præceptum posset Deus imponere cuilibet ex Martyribus, illique præcipere vt mortem ac vitam suam offerret in sacrificium pro peccatis, vnde discrimen quod desumebat ex prædicta ratione potius factum, quam naturam rei attendebat, ex qua tamen diuersitas rationis desumenda erat.

*Explicatur
D. Tho.*

Quod vero adducitur ex diuo Thoma. q. 85. art. 3. Sic intelligendum est, vt sacrificium ex ea parte, qua constituitur sub tali specie virtutis non habeat ex alio laudem, quod non tollit, vt in eadem oblatione sacrificij reperiantur formalitates specie diuersæ, sub quibus eadem actio, idemque opus semota ratione sacrificij ad alias virtutes spectare possit. Exemplum esse potest, si quis vellet sacrificare in lege veteri ex proprijs bonis, & magnificas oblationes pararet victimarumque copiam, nam actio hæc ex ratione magnificentia spectaret ad virtutem liberalitatis, imo si id præstaret animo subueniendi pauperibus ex prædictis victimis sub ea ratione spectaret etiam prædicta actio ad misericordiam, nec tamen propter hoc, quod ex his virtutibus haberet laudem desineret in ea actione sacrificare, veramque hostiam offerre, ex quo aperte corrumpitur fundamentum supra positum: & ex opposito votum sæpe nõ habet ex alio laudem, nisi quia fit in honorem Dei:

*Retorque
itur ratio.*

indeq;

A indeque habet, quod sit actus religionis, & tamen non est sacrificium: ergo nullo modo stat in oppositum prædictum fundamentum.

Ex dictis concludimus Martyrum passiones, si ab ipsis offerrentur Deo pro peccatis proprijs, quantum ad rem oblatam, potuisse habere rationem sacrificij; sunt enim opus de se Deo gratum, aptumque offerri in reuerentiam ipsius, neque quod ex parte tyranni sit opus flagitiosum aliquid impedit, vt probatum est: ergo potuerunt offerri in sacrificium, nisi aliud obstaret.

*Resolutio
ex propria
sententia.*

B Dico, nisi aliud obstaret, quoniam actio propriè sacrificatoria non est nisi ab habente potestatem supra rem oblatam: vnde oporteret Martyrem supra corpus suum cum tali potestate constituere: eam tamen haberet ad offerendum priuatum sacrificium, si primo potestatem haberet mortem euitandi, sique ipsi constaret tunc posse tradere corpus, & vitam suam in manus persecutorum, quod si admittatur, & ipse constituatur habens potestatem supra corpus, & vitam suam nihil obstabit, quominus se possit offerre in sacrificium.

C Sed quoniam communis sententia docet passiones Martyrum non posse habere propriam rationem sacrificij, ego sic eam exponerem; quia Martyrum sanguis non habet efficaciam satisfaciendi pro alienis peccatis, sicut sanguis Christi Domini, & in hoc differentiã assignatam inter mortem Christi, & Martyrum passiones probarem, verum quid impedit quominus pro peccatis proprijs in eo casu, in quo Martyrem constituimus corpus, & vitam suam pro peccatis proprijs offerre possit, an quia animalia in veteri lege occisa, & in

Obiectio.

Dilutio.

sacrificijs oblata maiorem efficaciam haberent ad expianda peccata, quam Martyrum sanguis? non plane. Quod si dicas ea sacrificia figuram extitisse veri sacrificij oblati in cruce corporis, & sanguinis Christi Domini, indeque habuisse, quod ad talium oblationum presentiam, & victimarum occisionem Deus aboleret peccata, hoc nullo modo tollit, quod sanguis hominis effusus in martyrio sub ijs conditionibus, quas supra posuimus posset pro peccatis proprijs offerri cum tota ea efficacitate, qualiscunque esset, quam posset habere ad impetrandam veniam pro iisdem peccatis proprijs. Hoc vero posito latum adhuc cernitur discrimen inter sacrificium, quod Christus dominus obtulit in cruce, & quodcunque aliud quod Martyr in sua passione offerre posset, ut patet ex dictis.

CAP. X.

**Sacrificium obtulit Christus Dominus
in nocte Cœnæ.*

Vanquam hæc questio non sit presentis instituti, sed de ea in sacrificio Missæ agatur, ubi proprium locum obtinet, breuiter tamen pro complemento præcedentis doctrinæ, vera & catholica resolutio sit Christum dominum in nocte Cœnæ obtulisse Deo Patri sacrificium incruentum corporis, & sanguinis sui sub

Catholica
Conclusio.

speciebus

A speciebus panis & vini, quæ probatur aperte ex loco Tridentini supracitato sessione 22. ubi disertè hanc veritatem proponit Ecclesia, & habetur etiam apud Lucam cap. 22. dum Christus dominus dicit: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur*, siue offertur; iam vero offerre propriè est actio sacrificantis, omniaque exemplaria, tam Græca, quam Latina legunt: *Dare*, siue *offerre*. Ita legit Montanus: *Quod pro vobis datur*. Sicque etiam traduxit Erasmus, & Vatablus, quanvis ex Syriaco legatur: *Quod pro vobis traditur*. Neque enim propter hoc desijt Ecclesia semper intelligere significari per id verbum veram sacrificij oblationem; in quam expositionè conuenere Patres omnes, tam Græci, quam Latini: inter quos videri possunt Theophylactus in Ioannem cap. 6. ad illa verba, *Caro mea verè est cibus*. Chrysostomus lib. 3. de Sacerdotio, & hom. 83. in Mathæum, Clemens Alexandrin. 2. Stromat. Euseb. homil. 7. de Pascha, Gregor. Nissenus cathedesi de diuinis Sacramentis cap. 37. Pater Augustin. loco iam supracitato, Isichius lib. 6. in Leuit. cap. 22. ubi dicit, sanctificationem mystici sacrificij, & à sensibilibus ad intelligibilia translationem, siue commutationem ei, qui est Sacerdos, videlicet Christo oportet dari, id est, ipsi de eis miraculum cedere, & imputare, quia per eius veritatem, & prolatum ab eo verbū, quæ videntur tam sanctificata sunt, quàm cunctum carnis excedunt sensum.

Eandem veritatem docuit D. Thom. 2. 2. q. 85., quæ semper, vt catholica fuit in Ecclesia recepta, quod enim sit sacrum, & sanctificatum, & deinde offertur

Cœc. Trid.
Luc. 22.

Theophil.
Chrysost.
Cle. Alex.
Euseb.
Greg. Nyss.
P. August.
Isichius.
Leuit. 22.

D. Tho.

Deo in reuerentiam eius habet rationem sacrificij, sed totum hoc cōuenit corpori, & sanguini Christi, quod in Cœna obtulit sub speciebus panis & vini: ergo vt sic veram habent rationem sacrificij: Assumptum argumentationis constat ex præcedentibus, sicut enim in lege veteri hæc constituebant sacrificia, ita, & nūc: præterea Christus dominus, vt videbimus in sequentibus fuit Sacerdos secundum ordinem Melchisedech: ergo sicut ille sacrificauit in pane, & vino, ita & Christus dominus; ex materia enim vtriusque sacrificij desumitur inter alia similitudo vtriusque sacerdotij.

Confirmarique potest, quia sicut occisionem, & oblationem victimæ consequebatur manducatio eius; sic etiam Christus dominus se ipsum factum victimam sub specie panis, & vini manducauit, & manducandum tradidit Apostolis; neque enim victima factus in cruce manducari poterat, sicut sub hoc mirabili mysterio, quod esset memoriale passionis, & sacrificij cruenti, vnde quoad vtrūque adumbratum fuit in immolatione, & esu agni, in occisione, vt sacrificium cruentum; in manducatione vt sacrificium incruentum Eucharistia, vt notauit Vatabl. in Scholijs ad cap. 22. Lucae.

Vatabl.

Obiectio he
reticorum
refutatur.

Obiectio.

Vnde non valet hæreticorum obiectio, dicentium Christum ad mortem se obtulisse in Cruce, proindeq; non in Cœno; tunc enim sacrificium cruentum obtulit Deo Patri; in Cœna verò incruentum illius representatum. Si verò obijciant, quod in factis Christi nec vestigium comparet ex quo colligi possit ipsum in Cœna sacrificare, sed tantum cerni mysticum quoddam

A conuiuium, accepit enim panem in manus suas fregit, deditque discumbentibus, vnde ad summum dedit seipsum in cibum spiritualem, & sacramentum; non tamen in sacrificium: negandum est quod assumitur, etiam pertinentia ad rationem sacrificij in eo conuiuium reperiuntur ea, quae supra notauimus, nec requirebatur, quod in actu exercito diceret *Offero*, aut *Sacrificio*, sed satis fuit: quod re ipsa id faceret, & sacrificaret, offerretque in sacrificium Deo Patri corpus, & sanguinem suum, sicut de facto obtulit circa quod videri potest *D. Thom. 3. p. q. 79. art. 5. 6. & 7.* Ex quo cum sacramentum Eucharistiae simul sit Sacramentum, & sacrificium rationem sacrificij habet in quantum offertur; rationem autem sacramenti in quantum sumitur, & ideo effectum Sacramenti obtinet in sumente; effectum verò sacrificij sortitur in eo, qui offert, vel pro quibus offertur.

Solutio.

D. Tho.

B

C Si verò postremo abijciant haeretici. Si Christus sacrificasset in Cœna per tale sacrificium consummasset nostram redemptionem, nec iam in Cruce consummasset sanctificatos, quod non est dicendum: cõsequenter inde videtur colligere, quoniam prædictum sacrificium tantæ virtutis esset, ac meriti, atque sacrificium Crucis, essetq; propitiatorium pro peccatis; sicq; vel operaretur nostram redemptionem, & haberet intentum, vel illam iam factam applicaret, quod erat impossibile antequam consummaretur in Cruce. Cõfirmarique potest primò, quoniam si Christus d. tunc in Cœna sacrificauit, nos modò non possumus sacrificare conficiendo sacram Eucharistiam, sicut ille sacri-

Alia obiectio.

Cõfirmatio obiectiois

ficauit; ille enim obtulit sacrificium memoriale futuræ passionis; nos verò offerimus memoriale passionis præteritæ.

Solutio.

Ad hanc vero obiectionem dicendum est vtrinq; rationem habuisse sacrificium incruentum oblatum à Christo in Cœna; erat enim infinitæ virtutis, ac meriti, & etiam propitiatorium pro peccatis, habet enim sacra Eucharistia, vt est sacrificium ex sua institutione directè vim satisfactiuam pro illis, pro quibus offertur: verum ex diuina ordinatione noluit Christus D., vt hoc sacrificium incruentum operaretur nostram redemptionem consummatam, nisi cum ordine ad consummationem crucis; sicut etiam baptismus antè passionem institutus applicabat merita Christi in passione consummanda. Ad confirmationem obiectionis respondetur sacrificium incruentum Eucharistiæ representare quidem passionem consummandam Christo sacrificanti pro tempore futuro, nobis verò nunc sacrificantibus iam consummatam pro tempore præterito, vt memoriale cruenti sacrificij, in quo conformissima est sacra Eucharistia sacrificio Crucis, vt latè ostendit

*Ad confirmationem
solutio.*

Casal.

enim (vt ille inquit) sacrificium Eucharistiæ id in officio, quod sacrificium Crucis habuit in voluntate, quam nulla potest esse maior confortitas.

CAP. XI.

Secundum quam naturam Christus Dominus
fuerit Sacerdos.

X D. Thom. 3. par. q. 22. art. 2. & 1. 2. q. 102. ar. 3. ad 8. & recentioribus communi-
ter Christus Dominus simul dicitur victi-
ma, siue hostia, atque etiam sacerdos; cum
enim Christus subsistat in duplici natura,

diuina scilicet, & humana per communicationem idio-
matum de Christo dicuntur predicata non solum, quae
illi conueniunt, qua Deus est, sed etiam, quae conue-
niant illi, vt homo est. Vnde non solum dicitur Chri-
stus omnipotens, sed & passus, atque mortuus, nec so-
lum de Christo, sed & de Deo dicuntur predicata, quae
conueniunt Christo ratione humanitatis per commu-
nicationem idiomatum. Est tamen hac in re habend-
am ante oculos, quod predicatum Christo conue-
nientis ratione diuinitatis, seu vt subsistenti in sola na-
tura diuina, non potest dici de Christo cum re dupli-
catione humanitatis, sicque & si haec propositio sit ca-
tholica: *Christus Deus, & homo est omnipotens.* Haec ta-
men est haeretica: *Christo conuenit omnipotentia ratio-
ne humanitatis.* Et haec est catholica propositio: *Chri-
stus quatenus homo mortuus est.* Quia mori est predi-
catum conueniens Christo ratione humanitatis, vnde
dicitur de eo cum reduplicatione ipsius humanitatis:

D. Tho.
Christus D.
Sacerdos &
victima.

écontra autem & si hæc sit vera : *Christus ex Deus* : tamen cum hac reduplicatione est hæc hæretica : *Christus quatenus homo est Deus* : quia hoc prædicatum *Deus*, non conuenit Christo nisi ratione diuinitatis : vnde non potest de eo dici cum reduplicatione humanitatis : sic ergò in præsentem non dubitamus Christum, qui est Deus, & homo subsistens in duplici natura scilicet diuina, & humana esse Sacerdotem, ita vt hæc propositio sit vera, *Christus est Sacerdos*. Quod ergò querimus est, an hoc prædicatum *Sacerdos*, conueniat Christo, ita vt verum sit dicere : *Christus quatenus Deus est Sacerdos*, seu potius ratione humanitatis, ita vt hæc sit vera propositio cum reduplicatione, *Christus quatenus homo, est Sacerdos*; idemque de prædicato mediatoris inquirimus.

Euseb. Arrierror

Bellarms.

Aliorum error.

Bellarms. Stanchar. error.

Teste Eusebio lib. 10. demonstrationis euangelicæ cap. 1. Arrius inter alios errores tradidit Verbum, vt Pontificem corpus humanum instar agni de nostro grege assumpsisse, & teste Belarmino lib. 5. de Christo mediatore cap. 3. Recentiores hæretici Christum aliter dicunt victimam, & aliter sacerdotem fuisse, victimam quidem ratione humanitatis, sacerdotem autem ratione solius diuinitatis. Alij ex opposito asseruere solum humanam naturam fungi officio mediatoris, & sacerdotis, non solum vt principium formale operandi siue vt *quo*, sed etiam vt, *quod*, & tanquam id, quod operatur, atque aded in hoc suppositum diuinum non concurrere ad prædictas actiones; hic tamen error in hac latitudine alibi rejicitur, illius auctor traditur à Bellarm. Fracis. Stac. lib. 5. de Christo mediatore. c. 20.

A Tertius error est Stanislai Stamnitij, asserentis Christum Dominum Sacerdotem, & mediatorem esse ratione utriusque naturæ, non solum per communicationem idiomatum, sed ita, ut utraque natura sit principium formale operationum, & actionum sacerdotij Christi, distinguitque opera mediatoris, ita ut quædam diuinitatis, quædam humanitatis sint. Fundamenta prædictorum errorum, & parui momenti sunt, & in confirmatione veritatis dissoluentur.

Tertius error Stanislai Stamnitij.

Regul. 7.

Conclusio.

B Dicendum ergo est Christum dominum esse Sacerdotem, quatenus homo est, ita ut formale principium actionum sacerdotij Christi sit humanitas, non negamus personam diuinam sicut subsistit in humana natura, fitque, & dicitur persona humana, ita etiam ut suppositum cõcurrere ad actiones sacerdotij, sicut etiã ad ceteras actiones humanitatis; imò verò ex diuino supposito habet Christi sacerdotium excellentiam, & præstantiam: asserit ergo conclusio sacerdotium conuenire Christo, non propter suppositum, nec propter diuinitatem, sed præcisè propter humanitatem, ita ut

omne volu. r. utroque

istotom. 10. 10. 10. 10. Cyr. Alex. Theodoret.

C hæc sit vera propositio cum reduplicatione: *Christus quatenus homo est Sacerdos*; suppositum enim diuinum nihil physicum cõfert actionibus humanitatis, ut sunt ab illa, & si conferat ad valorem, & dignitatem moralem: sunt enim illæ actiones hominis Dei; suppositum enim diuinum, quod subsistit in natura diuina, subsistit simul in humana. Vnde b. Cyrillus Alex. lib. 1. de fide ad Reginas, de Christo, inquit: *Appellatus autem est Pontifex propter humanitatem*. Idem habet Theodoretus de questionibus selectis in 1. Reg. q. 10. Expli-

1. Reg. 20.

P. August.

Alter error
reijctur.Monoteli-
tarū error.
Eutichetis
error.

cans enim illud primi Reg. 20. *Suscitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui faciet omnia, quae sunt in corde meo* (inquit) *haec autem nulli quidem homini conueniunt, sed soli Domino nostro Iesu Christo, qui quod attingit ad humanitatem nominatus fuit noster Pontifex.* Et tandē ex August. de consensu Euangelistarum. cap. 3. Christus secundum hominem, & Rex, & Sacerdos effectus est. Probatur verò iisdem rationibus, quibus ostēditur Christum per humanitatem meruisse, nam, qua Deus non habet superiorem, apud quem meruerit, est enim secundum diuinitatem æqualis Patri. Idem argumentum de Sacerdotio, & mediatione eius conficies, neq; enim, qua Deus, habet superiorē, cui sacrificet, & apud quem pro hominibus intercedat: ergò solum ratione humanitatis hoc illi competit; est enim minor Patre secundum humanitatem. Et sic excluditur vterque error supra citatus, nimirum, & sacerdotium competere Christo ratione diuinitatis, & ex opposito humanitatem non solum esse principium formale, sed etiam, vt quod, & totale actioquum sacerdotalium.

Postremus verò error, quod non sit Sacerdos per vtranq; naturam, ita vt sacerdotium illi conueniat, nō solum ratione humanitatis, sed etiam diuinitatis, ostēditur: quoniam si ratione vtriusque naturæ esset Sacerdos, & vt talis sacrificaret, aut id perageret vna, & eadem actione communi vtrique naturæ, & sic incidere-
retur in errorem Monotelitarum inducentium vnam, & eandem vtriusque naturæ operationem, vel in errorem Eutichetis inducentis naturarum confusionem, si daretur vna operatio, ita cōmunis: & insuper vt esset à

A diuinitate superiore etiam non haberet, cui sacrificium offerret, mutilaq; maneret in ratione oblationis tam actiua, quam passiuæ.

B Aduerte tamen, quod notant DD. in 4. dist. 4. hoc Christi Domini Sacerdotium non ponere in eius humanitate aliquam qualitatem realem, seu characterē, sed solū dignitatem, & potestatem illi conuenientē ratione vnionis hypostaticæ, per quam eius humanitas, seu per ipsam, & ratione ipsius hic homo Christus, est excellentissimo quodam modo deputatus, segregatusque ab alijs hominibus, vt potens ad merendum, & offerendum pro illis apud Deum sacrificium, quod ad sanctificandos homines est omnium & conuenientissimum, & dignissimum.

C Si verò quæras in quo cōsistat huiusmodi dignitas, aut ex quo resulteret? Respondetur multa includere; nā dum ita vniuersalis est includit, & quasi fundatur in dignitate capitis; sicut enim Adamus caput nostrum in genere naturæ potuit ex diuino peccato pro cūctis, & mereri, & delinquere: ita etiam Christus dominus caput hominum in genere gratiæ id habere potuit; includit etiam, seu fundatur in perfecta ratione meriti, & satisfactionis pro alijs, quæ reperiebatur in operibus Christi, & proueniebat ex vnione humanitatis cum Verbo; includebat etiam efficaciam gratiæ, & tandem diuinam ordinationem, secundum quam Christus Mediator pro hominibus institutus est, cum enim subsistat in natura humana, & diuina, recte potuit exercere Mediatoris officium pro hominibus apud Deum, & sic vt iusque extremi, & hominis peccantis, & Dei

*Christi D.
Sacerdotiū
quale sit.*

*Dignitas
capitis in
Christo D.
qua sit?*

offensi vt verus Deus, & verus homo partes ageret.

CAP. XII.

De effectibus Sacerdotij Christi D.

CIRCA effectus sacerdotij Christi illud primo præmittendum est duos à nobis supra præcipuos assignatos fuisse effectus sacerdotij inter ceteros, orare scilicet, & sacrificare, sed adhuc exijs, orare, committitur effectus est, & nõ ita præcipuus, sicut offerre, & sacrificare, qui soli sacerdoti conuenit, illique proprius reputatur. Secundo supponendũ est, sacerdotium Christi habuisse virtutem, & efficaciam, plenamque vim ad expianda peccata, tum quia ex parte Christi Sacerdotis summi est infinitas quædam proueniens à dignitate personæ offerentis, quæ diuina est, & sicut immediate dignificat, seu potius deificat humanitatem ipsam, quæ est principium formale prædictarũ actionũ, ita mediante ipsa humanitate dignificat etiam actiones illius, easq; reponit in alio quodam superiori esse, non physico, sed morali, in ratione scilicet valoris ac meriti. Vnde si offerret in sacrificium agnum, aut columbam, seu quiduis aliud, sicut in lege scripta offerri consuetum erat, eandem efficaciam haberet, & virtutem actio sacerdotalis Christi ad expianda peccata sicut modo, quantum est ex parte offerentis: habet verò etiam nunc infinitatem quandam ad expianda pecca-

Duo effectus sacerdotij Christi D. præcipui

A ta ex parte rei oblata; est enim virtutis infinita, & infinité Deo grata, quia nimirum obtulit seipsum in sacrificium cruentum in Cruce, & incruentum in Cœna, quæ oblatio scopus, & finis omnium oblationum extitit, consummatioque est omnium sacramentorum, & omnium gratiarum compendium.

B Tertiò supponendum est dupliciter nos loqui posse de effectibus Sacerdotij Christi: primò an habuerit effectum expiationis peccatorum, qui est præcipuus, & similiter ceteros effectus per ordinem ad alios, pro quibus obtulit sacrificium. Secundò an per ordinem ad se habuerit aliquem ex effectibus sui sacerdotij, saltè per ordinem ad ea, quæ Christus D. sibi meruit, non loquendo de expiatione peccatorum, cum in Christum cadere non posset peccatum. Vnde in Concilio Ephesino in quo præfuit D. Cyril. canone 10. definitum fuit Christum dominum non indignisse sacrificio, quia peccatum nesciuit.

C Postremo aduerte hanc quæstionem absolutè respectu Christi domini posse habere locum, aut de effectu sacerdotij communi, & generali, scilicet orare, qui non solum conuenit sacerdoti, sed etiam alijs, aut de proprijsimo, & quasi formali effectu sacerdotij, qui est sacrificare.

His positis, quod Christus sacrificauerit pro se ipso videtur ostendi primo, quoniam, si quid obstaret, esset, quia Christus dominus peccatum non habebat pro quo satisfaceret offerendo sacrificium, sed hoc nõ obstat: ergò dicendum est ipsum pro se etiam sacrificium obtulisse. Minor probatur quoniam in statu, in quo

Cons. Ephesinum.

D. Cyril. Christus D. nõ indignus sacrificio.

1. argum. affirm.